ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР им. В. И. Ленина

ЖАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 60 (3912). | Шинарди, 19 май 1964 шу. | Мах 2 кап.

ОТТО ВИЛЬГЕЛЬМОВИЧ КУУСИНЕН

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМГАРА КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГАРА СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТАГАРА

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето чIогагIа хала а хеташ хоам бу вай партега, дерригача советски халкъага, вежарашка йолча коммунистически болхлойн партешка хала а дIаьхна а хиначу лазарах 1964 шера 17 мае шийн 83 шера Отто Вильгельмович Куусинен — 1904 шера дена КПСС член, КПСС Центральни Комитета Президиума член, КПСС ЦК секретарь, СССР Лакхехьарча Совета депутат, СССР Лакхехьарча Совета Къамий Советта кхыча мехкашцарча гIулакхашта йолча Комиссе Председатель, сийлахь-воккхача Ленина тешаме ученик, КПСС а дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама а воккха деятель, Социалистически Къахьегама Турпал кхалхарах.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ
СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ
СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ.

ЕРРИГСОЮЗНИ ПРОФЕССИОНАЛЬНИ СОЮЗИЙН ЦЕНТРАЛЬНИ СОВЕТАГАРА

Ерригсоюзни Профессиональни Союза Центральни Совето профессиональни Союзийн членашка хоам бу лазар кхиъта дуккха хьаннчул тIехьагIа КПСС ЦК Президиума член, КПСС ЦК секретарь, СССР Лакхехьарча Советта Къамий Совета кхыча мехкашцарча гIулакхашта йолча Комиссе Председатель, КПСС а дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама а воккха деятель, Социалистически Къахьегама Турпал Отто Вильгельмович Куусинен кхалхарах.

ВЦСПС.

ФИНЛЯНДЕ КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето шуца цхьана кIоаргга гIайгIа ю О. В. Куусинен—Финлянде Коммунистически парте вIашагIъеллархаъ, КПСС а дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама а воккха деятель кхалхарца дувзаделла. Новкъоста О. В. Куусинена кIорца дIахьа дувзаделла да Финлянде Коммунистически парте истори, по ший са ца кхоьеш маршара, демократе, социализма гIулакх бахьан долаш лоаттабаь къовсам. Новкъоста Куусинена ший деррига вахар дIаделлад вай юкъарча гIулакха — марксизма-ленинизма сийлахь-боккха хьехам котбаккхар духьа, коммунизм котъяккхар духьа лоаттабеча къовсама.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет.

РСФСР-а ЙОЛЧА КПСС ЦК БЮРОГАРА, РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМГАРА, РСФСР МИНИСТРИЙ СОВЕТАГАРА

РСФСР-а йолча КПСС ЦК Бюрос, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума, РСФСР Министрий Совето Российски Федераце коммунистийн берригача къахьегамхойн цIерах чIогагIа хала а хеташ кодам бу кхалхача Отто Вильгельмович Куусиненах — 1904 шера дена КПСС членах, КПСС Центральни Комитета Президиума членах, КПСС ЦК секретарах, СССР Лакхехьарча Совета депутатах, РСФСР Лакхехьарча Совета депутатах, сийлахь-воккхача Ленина тешамерча учениках, КПСС а дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама а воккхача деятелах, Социалистически Къахьегама Турпалах.

РСФСР-а йола КПСС ЦК Бюро
РСФСР Лакхехьарча Совета Президиум
РСФСР Министрий Совет.

МОСКВА

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМГА, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТАГА

КПСС Нохч-ГIалгIай обкомо, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо а Министрий Совето а республикерча коммунистийн берригача къахьегамхойн цIергIа чIогагIа хала а хеташ кодам бу кхалхача Отто Вильгельмович Куусиненах — дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама гIорвалкхача деятелах, сийлахь-воккхача Ленина тешамерча учениках, 1904 шера дена КПСС членах, КПСС ЦК Президиума членах, КПСС ЦК секретарах, СССР Лакхехьарча Совета депутатах, РСФСР Лакхехьарча Совета депутатах, Социалистически Къахьегама Турпалах.

КПСС Нохч-ГIалгIай обком.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиум
Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет.

СИХДЕ КХАШКАРА БАЛХАШ

ЦIенхаштта тоабе беза болх

Урус-Мартана производственни управлене «Горец» совхоче укх шера силоса лаьрхIа планах 586 гектар хьажкIий дIайийна яккха езаш бар. Бакъда, хIанзчул тIехьагIа дIае езаш 347 гектар хьажкIий я цига.

Совхоз силоса йола хьажкIаш дIе ца юкш хIанзарга аьннай. Цу лоархIамегIарча гIулакхе кулгалхоша йоьггIа терко ца ярах. Из гуш да совхоза шоллагIча отделене гIулакхах.

Отделене дIае езаш 183 гектар хьажкIех дIайийнараш яц 35 гектар мара. Цу цифра тIера баьннабаш уж ворхIлагIча мая деха ялхайтлагIча мая кхаччалца.

— ХьажкIаш дIае лаьтта кийча довцаш дагIа тхо, йоах управляюще Абухаджиев Хьасана.

Бакъда, цар лаьтта хIанз а кийча ца хилар. Силоса лаьрхIа хьажкIаш дIае еза кхаш оахаш, галаш йохаеш, шаьрдеш латт.

Из лаьтта гуррахье ваба аха дезаш дар. Цхьабакъда из даьздар. ХIаьта бIаьсти а шин сменах болх вIаштIехьбаьнкха дIадахьа деза балхаш доаггIача бесса дайзар. Духхьал дийнахьа ялат дIадийча бийсан болх ца беш мукъа ютар тракторашъ. Цудухьа хIанзалца лаьтта кийчде а силоса хьажкIаш дIае а йиш йоацаш багIа уж.

Кхы а вогIа да из гIулакх цхьоалагIча отделене. Цига дIае езача 162 гектарах дIайийнараш иц еррига 14 гектар мара. Цу отделене къахьегамхой хьажкIаш дIае тракторашъ а йоацаш баьгIаб. ХIанз еха латташ йиъ-пхиъ трактор я цар. Из иштта да Iан замалахь тракторашъ оттаьча графикех цар тоаь ца хиларах.

Тхоашта сихха новкъостал ца дойх со де хIама долаш ваи, ахаш вагIа уж кхоачамбоацараш шийна бIаргагушшехь совхоза керттера инженер Кунцевич Евгений. Отделене болх толхбарах укх денюшка балхара дIабаьхаб управляющи нов. Цицаеви бригадир Цокаеви. Уж дIабахарах кIалхара балац совхоза кулгалхой. Цар сухалбе беза отделенера цIенхаштара кхоачамбоацараш сихагIа дIадахара. Цунца мара толлургдац гIулакх.

IалаьмаIе во гIулакх ду «Горец» совхозе дIайийначи культураштa.

Цхьатарра дика тIаьнний отделеней свекла. Цунна гIулакх деш кхашка шортта нах хила безаш бар. Бакъда, кхашка арабуалаш кIезига нах ба. Масала, ялхайтлагIча мая еррига совхозе араваьнараш 50 саг гаргга мара вацар. Царех 35 саг шоллагIча отделенерча дикагIйола звеньевой Барзукаева Iафнай звеноцара вар.

ТIаяьнна свекла толхаеш латт зуламерча садоахкача хIамашa. Наьха санна тIера свекла йнаьй цига хIаьиалехьа. Ма сихха тохаенай ераш, ахаш цецваьнна хьовз из сурт шийна бIаргадайча совхоза керттера агроном нов. Симонович. Цу тайпара хьал да совхоза цхьаь отделенерча свеклага.

ЧIогагIа баьцаш тIа йолаш латт ка бола ялаташ гIадоалача лаьтта. Цхьайолча моттигашка ялатийл лакхагIа да IажагIа зиза. Хьалхха а оарцагIбаьнна ялатийна гербицидаш тоха езаш яр. ХIаьта тахханалца цхьаькха гектара теха яц из лоархIамегIара химикат.

Совхоза кулгалхоша еррига уйла тIаяхийта еза сихагIа свеклана дусти туйран ялаташта гербицидаш тохара, силоса лаьрхIа хьажкIаш дIаера, ялатийна дIайийначa хьажкIашта гIулакх дара.

З. ГЕЛИСХАНОВ,
тха собкорр.

Ялаташ хьувкъадара низ кхобац

Вокха боахам ба Шелковски производственни управлене Кирова цIерахча колхоза шоллагIча комплексни бригада бар. Доккхий социалистически декхараш тIа а ийца уж кхоачашдара къахьегаш ба колхозхой а.

Дика лел № 2 йолча бригаде кхашкара балхаш. Соахка кIа, мукх, хьажкIаш, баьца даьраш планал совгIа дехкад бригадо пачкхьалкхенга. ХIаьта уж культураш укх шера а дика хьувкъара тIагIертта къовсам лоаттабу колхозхоша. Гуракха дийнача ялатий хIара гектара тIа 1,5 центнер минеральни удобренеш тайсай. Хий дехкача лаьттай кIара гектара тIара 30 центнер кIа, 28 центнер мукх, 45—50 центнер хьажкIаш, иштта 200—250 центнер баьца даьраш чувца лерхI пар.

ГIораьннача кубанерча механизатора Первицкий Владимира балха методах 107 гектара тIа ялатийнех 208 гектара тIа силоса лаьрхIа хьажкIаш, 73 гектара тIа горох хьалкхейра вIашагIелла механизированни звено я бригаде. Эшача техникацен тIехьатоссача инвентарацен Iалашъяй звено, йиъ трактор, кхо сеялка, ши комбайн, кхо лафет, кхыдараш а да цига. Пхи механизатори, виъ поливальщики чувогIа цу чу. Звенона керта латт дукха хана дена болх беш а йоккха опыт йолаш а вола механизатор Молочков Валентин. Еррига хьажкIаш квадратно-гнездови хьисапе дIайийнай звено коллективо, геттара дика хьахиннай квадраташ, цу гIуланко торо кулийтаргба кулгаш болх ца беш хьажкIаш хьалкхее, царга дIадоьдар дикка лохде.

«ЛерхIачул совгIа чуяьваргба оаха хьажкIаш. — йоах механизированни звено звеньевойс Молочков Валентина. — хIана аьлча дика лард еллай оаха хургболча хьувкъама. — Соахка гурахье а аьха, макха баьккха Iоделлар оаха тхоай звено лаьтта, ялатийна лаьрхIа йола хьажкIаш хьалкхоергйолча 107 гектара тIа 951 тонн ширдаьнна кхо дилляр, хIаьта дерригача лаьтта суперфосфати аммиачни селитри тессар. ХьажкIаш дIаелехьа лаьтта кIаьдде а тIоадал дIакъовла а лаьрхIа шоаза макха баьккхар. Оасар хьалхьайнача цхьайолча моттигашка культивацик йир. Цхьаккха ди ца тулийташ дIае йолайир оаха хьажкIаш, берригa терка тIабахийтар квадраташ дика хилийтара. ДIахо йодача хана а дика гIулакх дергда оаха хьажкIашта.

Теша доглоагIа цо кхачох, хIана аьлча шоаш дена дош кхоачашдара хьинар ца кходеш, тIагIертта къахьегаш ба цо кулгалдеча механизированни звено членаш. Диъ-пхи ди да уж хьажкIаш дIайийна баьнна. ХьажкIаш дIаелехьа а уж дIаюш а дика къахьегаш белгалбаьлар Бочин Николай, Дунай Василий, кхыбарчи. денна 150—180 процент кхоачашъю цар шоай сменин нормаш.

ХIанз звенона хьалхашка латта керттера декхар да дIайийнача культурашта лерттIа гIулакх дар. Ялатийна лаьрхIа йола хьажкIаш хьалхеяю хьалхара шу дене а де дезаш дола белхаш а ханаш а белгалйоахаш оттадаь технологически карта ца хилар бахьан долаш зехьа доаду цхьадола денош механизатораша. Масала, 15-ча мая делкъел тIехьагIен 16-ча мая делкъелцен ший фу де деза ца хоаш хьажкIаш тIаьхлалехьа макха баккха безаш кхаш доллашехьа а болх ца беш лаьттар Бочин Николая кулгалду агрегат. ХIаьта а колхоза агронома П. Чубенкен шоллагIча бригада бригадира Дж. Шафиевей тешаве гIерташ бар технологически карта оттадаь а долаш а хиларах.

500 гектар лаьтта да шоллагIча бригаде хиш дехкаш. Из болх лерттIа вIаштIехьбаккхара вIашагIъеллай ийс сагах латташ йола поливальщикий звено. Цхьанне кхоачамбоацараш дале а дика лел цун болх. Культураш дIаелехье а хий диллад звенос 230 гектар лаьтта тIа. Иштта хий диллад 180 гектар гурахье кIа дIадийнача лаьтта, 60 гектар гороха, иштта баьца даьраш дIадийнача кхашка. Из болх дика бу З. Пелагеис, В. Бочина, Э. Амаева, кхычар а. Кхы а дикагIа хургдар цар кьоккамаш хIерана къаьст-къаьста болх ца а беш дехкаш шиша-кхокха поливальщик цхьана хуларе. хIана аьлча хий хьахеца а дIакъайла кхычахьа дIадерзаде а кхоеваш цхьа саг. Из бахьан долаш зехьа дов дукха хий. ДикагIйолча опытах пайда а эцаш вIаштIехьбахкха беза из болх.

Ам. ПЛИЕВ.

Ледара да гIу лакхаш

17-гIа май тIаккхачалехьа 500 гектар хьажкIаш дIае лаьрхIадар Наьсарен производственни управлене «Экажевский» совхоза Iаьли-Юртерча отделене. Бакъда, из ди тIакхоачаш цар дIайийнараш 300 гектар мара яц.

Совхоза вокха отделенешка санна, дукха яц Iаьли-Юрта дIаюв культураш. Духхьала, шекара свекла, хьажкIашн, кеки, горохи мара яц цар дIае езараш. ХIаьта а чIогагIа тIехьаьннад цига ялат дIадер гIулакх. ХIанад из?

Отделене управляющега Оздоев Абуезитаген агрономага Тангиев Исрапилаген хьаьттача, цар йола лаьтта кийчдеш йола инвентарь (малхйш, дискаш), механизаторийн ца тоъар бахьан долаш да из.

Бакъда отделене инвентарь ца тоъар, хIана аьлча ши прицеп дискийн ши прицеп малхин мара яц цар. ТIаккха фу уйла яц хиннай цар бIаьстан балхаш дIадолалдалехьа? Хаьнакьа Iалашъе мегацарий уж? Шоашта уж яка я а ена хьалхар дог доахаш хиннаб уж.

Вокъонца дола бахьан инвентарь ца хилар дац. Iаьли-Юрта гIулакх ледара да болх лерттIа вIаштIехьа ца баккхар бахьан. Тракторашца цхьан сменах мара болх бац. Болх бераша а массаме кхоачашъяц нормаш. Управляюще йоах тракторашка шин сменах болх бейта трактористаш тоъац тхона. Цхьабакъда шоай юрта балха ара ца боалаш багIа механизатораш балха арабахара деш хIама дац. Балха ара хIана вахкхац, масала, юрта Совета депутат а волаш вола тракторист Татриев Якьъя, общественни пайдана балха юкъе дакъа лоацаш ца хилча фу депутат ва из?

Отделене мел вола механизатор балха арваккха веза болх тоабара. Цу гIулакха оарцагIъяла еза отделене партийни организаци а.

ХьажкIаш дIаер санна лоархIама гIулакх да гуракхе дIадийна кIа оасарах вIендар. Минеральни подкормке ца йоах дале а е ца кIезига ярах дала а аздтин моцала белгалонаш я кIига хьежача холаш: лордаш IажагIъерзаш латт. Цудухьа къаьстта терка тIабахийта беза кIина сихха гербицидашца опрыскивани яра.

Гербицидаш хиннаьлаве хьогга ца болх дIаболабе йиш йоацаш дар тхо, йоах отделене механизатордаш. ЧIогагIа ледарло яьй уж Iалашъяра совхоза кулгалхоша. 16-ча мая мара еннац отделенена гербицидаш. Уж деррига кхоачамбоацараш сихагIа дIадаха а болх тоабе а беза, отделене кулгалхоша.

В. АРЧАКОВ.

АСУАНЕРА ЦIЕЙ

АСУАН. 16 май. (ТАСС). Нил дIакъовларца а цун хий кердача хьерсам чу дерзадарца а дувзадекна тахан а деддеш дар дерригача халкъа цIей. Городе бахача наха чIогагIа моаршалаш а хеттеш лакха Асуански сунт хьалъеча майдан тIа кхаьчар СССР Министрий Совета Председатель Н. С. Хрущев, ОАР-а Президент Гамаль Абдель Насер, хIаьта иштта Алжирски Халкъа Демократически Республика Президент Ахмед Бен Белла а Иракски Республика Президент Абдель Салям Ареф а царна улуера нах а.

Гулбеннараша чIогагIа тIоарш а детташ, Н. С. Хрущевей Президента Насерей чIогагIа ский деш хьалъец мемориальни доска тIара кхоллар.

Н. С. Хрущевни Президент Насери, чIогагIа вIаши кулгаш а лийца, мархIа лелх. Цул тIехьагIа сунта хьалхара аргIа хьалъяь йистелларах а Нил дIакъовларах а оттаьча торжественни акта кIал шоай кулгаш яздуш цар.

Н. С. Хрущеви Президент Насери чубагIа автомашина хьалха а йолаш йола кортеж сунтагахьа йода. Нил бокъонца хIатагахьа йода. Нил бокъонца хIатагахьа йода. Нил бокъонца хIатагахьа йода къайла даьннача моттиге Н. С. Хрущеви Президент Насери машина чура Iовоал. Сунта хьалхашина арг|а хьалъяь йистелла хьакхьоккхаш дола беьццара лента хоададу Никита Сергеевич Хрущева.

Цул тIехьагIа сунта тIа гIолла шорттига Нила малхбоалеенгахьарча берда тIера малхбузенгахьарча берда тIа йолх машинаш. Низ болча хии ши берд вIашагIбийзаб.

Лакхача Асуански сунта хьалхара аргIа хьалъеча къаьстта белгалбаьннача дуккхача советски египетски специалисташта, инженерашта, техникашта, болхлошта советски египетски орденаши медалаши дIалуш торжественни церемони хилар сарахьа Асуана городской стадиона.

Цига вIашагIкхийттараш та хьалхашка къамаьлаш дир Ахмед Бен Белла, Гамаль Абдель Насера, Абдель Салям Арефа, Н. С. Хрущева.

Асуана губернаторе Iарбий Социалистически Союза моттигерча организаце председателе памятни совгIаташ делар Н. С. Хрущевина, Насера, кхыча безача хьаьшашта а.

Советски орденаш хьожаьраш та уж дIаелар СССР Министрий Совета Председателa Н. С. Хрущева, хIаьта египетски орденаш — Президента Гамаль Абдель Насера.

Лакха Асуански сунт хьалъяра гIулакхашта волча министра Сидки Солимана Н. С. Хрущевгеи Президент Насергеи дIаделар памятни совгIаташ — лакхача Асуански сунта дото макеташи дошо медалаши.

ДАЬР А ДЕ ДЕЗАР А ФУД

Укх шера кубански новатора Первицкий Владимира методах кхею хьажкIаш вай республикерча дуккхача механизатораша. Уж массана а хIанз хьажкIаш дIайийна воллаш латт, дуккхача кхашка хьажкIаш тIаьнний, квадраташ белгалъьннай.

Дика дIайийнай хьажкIаш. МалагIа декхараш да хIанз хьажкIаш лелаерашта хьалхашка латтараш?

Уж дешаш дувцаш яр ялхайтталагIча мае хинна керда технологи хьаллаьцарий совещани. Балха итогех доклад йир республика юртбоахама продукташ яхарен кийчъерен министра А. М. Слюсарева. ХьажкIаш дIае йоллалле дуккха а хьалхагIа дена, йоах цо, вIашагIйоаха йолайир республика боахамашка Первицке методах из культура лелаергйола звенош. Цхьабакъда, цхьацайолча производственни управленешка форманна мара делабеьбац из цIенхаштара болх, лерттIа терко яьш звенош вIашагIйохкарен уж ца йохийтарен гIулакха. Масала, Грозненски производственни управлене боахамашка юххьанца 19 звено вIашагIъеллаяр. ХIанз кердача технологех болх беш йиъ звено мара яц. Звенош вIашагIъехкача тайпара йисаяц Шаьлен Сунженски производственни управленей боахамашка а.

ДIахо нов. Слюсарева дувц, дуккхача хьажкIаш лелаераша бIаьстан юкъера балхаш дика чакхдаьха а хIаьта хIанз уж дика тIаьннинчул тIехьагIа царна лерттIа гIулакх деш а хиларах.

Цо хоастайир Урус-Мартана производственни управлене «Гехинский» совхозерча Цагаева, «Лермонтовский» совхозерча Матаева, «Самашкинский» совхозерча Азимова, дуккхача кхычар участкаш. ХьажкIаш дика дIайийнай Шаьла производственни управлене «Джалка» яхача совхозерча звеньевая нов. Зармаева.

Цхьабакъда, йоах нов. Слюсарева, массанахьа а яьннац хьажкIаш дика тIа. Цхьацадолча боахамашка бIаьстан юхье аьхача лаьтта дIайийнай хьажкIаш. Цу тайпарча участкашка тIехьа тIайоал хьажкIаш, дуккхагIча хана во а хул. Масала, Шаьла производственни управлене «Гудермесский» яхача совхозерча Темирбулатови бIаьстан юхье аьхача 200 гектар долча лаьтта дIайийра хьажкIаш. Из бахьан долаш из ханахьа валанзар хьажкIаш дIайийна, хьалтIаьнна лоадама хьажкIаш яц, хIаьта тIаьннначера яраш а ниййлха а я. Цун маIан да фийгаш декъача лаьттех а дехка, цо ханнахьа хий ца а дуллаш дитар. Цхьабакъда, укхазе хIанз а хий дилла доладаьдац, догIан хьисапе хий детташ йола ворхI машин йоллашехьа а.

Баьстан юхье аьхача лаьтташка дукха хьажкIаш дIайийнай Сунженски производственни управлене колхозашка.

«ХIанз оасар сихха тIадоагIаш латт, — йоах нов. Слюсарева, — хIаьта ханнахьа из дIадаккхара массанахьа а шин сменах болх белга вIаштIехьдаккха деза. Цо йиш хулийт къахьегама оасарле 60—70 процент лакхъе. Болх ца байташ соцае еза оасар доккху макхаш тIехьатовсанза йола культивтораш.

Къастта чIогагIа терко е еза хий дежара балха. Цхьабакъда, дуккхача боахамашка бича а ца бича а бе ца легаш делабу из болх. Тоххам бича гучадаьнча, хиш дехкача лаьтташка дIайийначa хьажкIашта хIанз а, Урус-Мартана производственни управлене «Лермонтовский» совхозагара дIаиккхача, цхьаннахьа а хий дилла ца хилар.

Первицкий Владимира методах хьажкIаш кхееш хилча, дерригa балхаш механизмашца де деза. Цу гIулакха хIара звене вIашагIтоха еза мел эша юртбоахама машинаш. Цхьабакъда, уж массаче а йолаш яц. Масала, Шаьла производственни управлене «Джалка» яхача совхозерча звеньевояс Касумовас йоах, шe укх шера 200 гектара тIа хьажкIаш а кхею, хIаьта хIара гектара тIара 70 центнерал кIезигагIа йоацаш фуалъяьха хьажкIаш а йоахартьа. Цхьабакъда, каст-каста балха таш яц, тракторин лафеташ тоъац, шинаш яц, иштта кхыдараш.

В. ПЕРВИЦКЕ ТЕХНОЛОГЕХ БОЛХ БЕРАШ ВIАШАГIКХЕТАР

юкъера ювлача тишача тракторашца болх бе безаш да тхо.

«ХIана оасарца къовсам лоаттабара гербицидаш юкъе яха еза, — йоах Шелковски производственни управлене Ленина цIерахча колхозерча звеньевой нов. Ситалова. — Уж тхога йолаш я. Цхьабакъда, цхьаккха а опрыскиватель яц. Цул совгIа, фу Iалашдеш а тоъал халонаш духхьала эттар тхона укх шера. Эггара хьалха денад тхона «Днепровски» яха хьажкIий фу. Цхьабакъда, из деррига а тIеххьарча фракцех хиннa хиннад.

Телха хиннад «Вир-63» яхача сортах дола фу. Дукха кийселар цуица оатадена фийгаш. Из бахьан долаш дIае гайра хьажкIаш.

Хьалха латтача технологех хьажкIаш мишта кхее йиш я, — йоах Наьсарен производственни управлене «Октябра 40 шу» яхача совхоза звеньевая нов. Бекова, — ягахьа санне са звеной е макхаш а, е культиватораш а, е гербицидаш а ца хилча. Иззачохь дар цу управлене «Экажевский» совхозерча звеньевой нов. Хидриева дийцар а.

Хlара къамел мел дацчо хийцар ши шийна эшаш дар—скаташ яц, тракторин лафеташ тоъац, шинаш яц, иштта кхыдараш.

Республикански «Сельхозтехника» объединене председатела нов. Аванесова аьлар, мел эшаш йола юртбоахама машинаш йолаш а я, дIаяца а мегаргьа. Цунна оарцагIбаьлча бакъахьа ба производственни управленей начальникаш.

ДIайийнача хьажкIашта гIулакх мишта де деза а оасарахи юртбоахама зуламдерехи уж мишта лоре еза а дийцар республикански опытни юртбоахама станце директора нов. Попенкоен дIайийна хIамаш лоравгра хьожача республикански станце начальника нов. Урманчиевей.

Гулбеннарашa чIогагIа ладийгIар КПСС ЦК инструктора С. А. Соловьева даьча къамаьлага. Цо йоах, хьажкIий хьувкъам Кавказе эггара лакхагIа хул Черсий-Балкхарой республике. Цу тайпара лакха хьувкъамаш кхеде торонаш я Нохч-ГIалгIай мехка а. Цу гIулакха массаза а Iомалуш хила деза, хьажкIаш кхеяра керда технологи караерзае еза.

ХьажкIаш хьувкъаьяр духьа лоаттабеча къовсамера хьажкIаш лелаерий доккхий декхараш дийцар КПСС обкома хьалхарча секретара нов. Ф. Е. Титова.

О. КОДЗОЕВ.

Сурта тIа: (аьрдехьара аттехьа): кубански механизатора Первицкий Владимира дIадоладаь гIулакх хьаллаьцараш — Г. Калоев, Х. Касумова, В. Тарановский, Х. Бахаев.

И. Паьева сурт.

1964 ШЕРА 14 МАЕ АСУАНЕ ХИННАЧА МИТИНГЕ Н. С. ХРУЩЕВА ДАЬ КЪАМАЬЛ

Веза доттагIа, Президент Гамаль Абдель Насер!

Веза новкъост Президент!

Новкъост оал аз Хьох, хIана аьлча тха халкъа юкъерча «новкъост» ахача деша маIан да доккха юкъара гIулакх кхочашдеча кака нах цаIаш хилар. Лакха Асуански сунт хьалъяр — из белгтала да а да ухх моттигашкара бирса Iалама хьалаш хуьцара, дахьсса дада лаьтташ дийндара, уж сага эшача гIулаккхага оттадара тIадерзадаь доле вай доккха юкъара гIулакх.

Тхо Iарбий лаьттан тIа инйсдениад исторически лоархIамерча хана, ший сий цIаккха а доаргдацаш дола Iалаьмате доккха памятник хьалдеш латтача лаха. Яьссача аренашка бахача наха хий ахар—из ший бокъонна долча маIанах вахар да. Лакха сунт хьалъяр — из сага вахар телаш бола хьаст хьабар. Сунто лургьа лаьттанга садолийташ йола тIовдал, наха электроэнерги лургьа.

ВIашагIкхийттача Iарбий Республика халкъо хьалъеш латтача цу сийлахь-йоккхача гIишлоне дакъа лаца йиш хиларца сийле цаьнчий советски нахага. Къахьегама адамий ираза духьа бирсача Iаламцара котало яккхара укхаза, сийлахь-доккхача Нила йисте, цхьане къахьегаш доахк вай халкъаш. Империализманен колониализманен духьала лоаттабеча къовсама, социалистически дегIаахара наькъа тIа боалаш латтача Хьа мехка лоIам чIоагIбара тIадерзадаь де Хьа гIулакхаш. Цу доллача хIамашта сона боккъо лу, тха доттагIа Гамаль Абдель Насер, Хьох новкъост ала!

Лакхача Асуански сунта гIулакхашта вола веза министр Сидки Солиман!

Деза министраш!

Сий дола Асуана гIишлеихой— Iарбий болхлой, техникаш, инженераш цар советски коллегаши— тха деза мехкахой!

Мукъабе сона моаршал хоатташ дIайха дешаш аларах, укхаза оаш тхо дег тIара гIазцарахи тхоьга хьоашал дарахи цIенача дег тIара баркал ала. Тхоцара, Советски Союза викалашцара, шун дика уйлаш вай мехкий халкъоашта юкъера доттагIал хьахьйккхаш я. Оаха гIед а даха белгалдовикх Советски Союзаи ВIашагIкхийттача Iарбий Республиканеи юкъера дика доттагIлен гIулакхаш шерагара шу массава доал дуккха айхагIон чIоагIагIон хулаш хилар.

Деза доттагIий!

Йусалба наьха календарах селхан кердача шера чу бенкаб шун мохк. Сона дика хет шоана юххьувьа а волаш шо Кердача шерага дахьаьле дувца а къахьегамен вахара иразеи дIахо аьттув балба шун аьнна ловца баккха а сийга торо йолаш.

Доккха а сийрда а цIей белгалдоакхаш де тахан ВIашагIкхийттача Iарбий Республика халкъа. Шуца цхьана дакъа лоац оаха а, шун мехка вахара хинна исторически событи бахьан долаш шуга цаьнчача дикаца. Нила дьарсам дIакъовлари хий каналашка гIолла дIалостадари лакха Асуански сунт хьалъяра лоархIама этап чакхдалара маIан да. Оаха доккхал ду из йоккха котало иккхарца дувзадена цIей дезачеча дакъа лаца тхоашка йиш хиларах.

Низ бола Нил, ший хьарсам хийца а хийна, сага лоIаме дерзаргда, хьалйиза йолалургьа дуккен тIа эттара йоккхагIчарех йолен хий лоаттаду моттиг. 1964—1965 шерашка а дехз хан-хаинахьо хий декха йиш хургьа 280 эзар гектар долча лаьтта. Кхочашхулаш йоагIа бIаьш эзараш феллахашта лаьттани хини хьежьаьа дагалаьтта уйлаш. Уж уйлаш—сага ираза кхи вайда дакагIа эшшта эцаргбар-хьогI аха уйлаш хьахинний дуккха ха хьалхагIа дехз, ухх лаьттан тIа наз баха хайшача хана дехз.

Тахан оаш езьеш йола котало—из а сийлахь-йоккха къахьегама котало. Из ба Африке йоккхагIа йола сунт — хIанз цунах оалаш долча тайпара аьлча, из дуйга бархIлагIа тамаш —хьалъь яккхара эшаш йола. Цхьа ха яьнача гIолла, Нила намаьршача соагIатех бизза найна эша йиш хургьа шун халкъага.

Асуански гидроузел хьалъяро доккха новкъостал дергда ВIашагIкхийттача Iарбий Республика халкъа боахам дегIабоалабара. Торо вIашагIехьйоаккхаш латт беркат луш дола дерриге лаьтташ дикка шердара, бIарччача шера халдакха хий деккилга Iалашдара йохкалои Iаьржа уххача хишеи деча зенех юрта боахам лорабаь.

Нил ахача хин дIоаххала баха мах дукха хана дехз аха лаьтташ на тоъаш хинкаб.

Хий хилча мара аха а хьувнцам бала а йиш йолаш дац укхазара лаьтта. ХIанз лакха Асуански сунт хьалъярца хий дукха а хургда, хIаьта оахаш дола лаьтташ, специалисташа сона дийцачох, 1/3 дакъа хIана хилац аьнна дуккагIа а хургда. Из, бакъдар аьлча, тоъал доккха лаьтта да ВIашагIкхийттача Iарбий Республике хIанз оахаш леладеча лаьтташта тIаккетар.

Цхьабакъда, нагахьа сарна керда хьалкхуаш йолча хьакъа тIехьенга хьежача, шун городийн юртийн уллишка вайна селла дукха бIаргадайнача барашкен кагийче нахагеи хьежача дика ховргда, цхьа ха яьнача гIолла, гучох, уж лаьтташ а ца тоъа мегаш хилар. Цудухьа, сона ховчох, шоана хьалхашка латта проблема я, долаш долча хих пайда а эшаш оахаш дола лаьтташ дуккагIа юкъе дерзадар духьа дIаухийтача хин кхом белга.

Iалмахоштен ирригаторашта хьалхашка из проблема латта дукха ха я. ХIана сенна харшаш а доахаш хий дезкаш хилча, Iалаьмате дукха хий дIадоха. Цхьабакъда, дIайкйнача хIамашта хий декка йиш йолаш цхьаьнка способ а я — пурх бара кинь. Цу способах хий деккаш хилча юххьанца дукха капитальни вложениех дIаяххийта еза. Цудухьа цо йиш хулийт дуккагIа долча лаьтта хий дилла а цу тайпара юртбоахама продукташ дуккагIа ича а, хIаьта цу гIулакхе, тIехьара а, юххьаьца дIадахийта оламетта а оттаду. Из сона хов тхоай среднеазиатски республикай опытах. Шоана хьалхашка а уж дешаш оттаргда аьнна хет сона, цудухьа шун а дезаргда уж Iомаде.

Сона хетачох лоархIаме а сакъердаме а йолча цхьаькха цхьан проблемах дувца безам ба са. Iилман практикой хьахьекхаз гидропони способех юртбоахама культураш кхее торо хилар. Лоаца аьлча, оахаш бола лаьттан тIоа на эшаш хилар да цу способах доалар. Белггаларча химически растворах сага кийчбаь кхача ба кхееча хIамаше хьаьэзар Яьссача аренийн хьалшка юртбоахама культураш кхееш хилча, кхоане цу способага я аьнна хет сона.

Тханнгта, Советски Союзе хIанз а йоккха яц гидропоний способ юкъейоалларе опыт. Из опыт цхьацадолча кхьча мехкашка а йолаш я. Кхиметтел тхоай хьалешка а, оахаргдола лаьтташ дукха доллашехьа а, гидропони хьисе не кхеду оаха баьца дааpaш: нарсаш, помидораш, хохаш, хорсамаш. Цу тайпара кхедеш баьца дааpaш дахар экономически гIойлематIа да. Цхьан хана гидропони хьисапе ялата культураш а кхаара дош хьостаае мег Iилмой практикой. Цхьабакъда хIанз укх сахьата дIадоладала мегаргда хIаьнзе тоххамбаь дьынaчунгара вешта аьлча баьца дааpaш кхедаргара. Саго буача кхочанна юкъе йоккха моттиг дIалоац баьца даарша. Гидропони хьисапе баьца дааpaш кхедара йода тхоай опыт шоана дIаяла йиш я тхога. Масала, укхаза, Асуане гидропонии хьисапе баьца дааpaш кхедера эша участкаш кийчъяра пайда эша мегарба гIишлой балхаш деш йолча йIахийча техниках. Асуана лаьрхIа баьца дааpaш укхазара 400 километр гаьна кхеду, гидропоний хьисапе дIадувш хилча укхаза кхеде йиш йолаш уж доллашехьа а. Асуански гидроэлектростанце дарегIа электроэнерги дукха лургьа шуа мехка. Шун экономисташа даьча лоархIамех, шера по йоаккхаргйола электроэнерги хIанз ОАР-ера ерригача электростанцеша йоаккхачул шозза дуккагIа хургьа.

Деза доттагIий!

Асуана лоархIам шун экономически хьокхамех хинна Iаш. Тахов езьеш я йоккха морально-политически котало, империализман колониализман низашцара аьккха котало. Дикь шу хьалха эжхам хилча даьнача тато Асуане балхаш дIадоладалара хьаьхьекхьа хоам баьча хана нийсбелар лакха Асуански сунт хьальергьа яхилга — из фаьлг ба, шун республика халкъа кхочашдургдац уж тайпа декхараш, яхаш, къарлуш хиина нах. ХIанз цу тайпарча нахага ала йиш я—дIахьажал шо, гобьаккхе, бIаргагургда шоана мел деналера гIулакх карагIдаьнад ВIашагIкхийттача Iарбий Республика халкъо.

Лакхача Асуански сунта лоархIамах дика аьлар тха доттагIчо, везача новкъоста Гамаль Абдель Насера: «Цу сунто ниъ хьех ший массайолча формашцен белгалонашцен колониализм тIера кхоссара. Дерригача халкъашцен къамашцен оарцагIдоахача патриотически низий аьттув баргбац колониализмана духьала къахеташ боацаш къовсам лоаттабеш хилчей даьманна а цIенъяь а на дIаьахкхачец мара... Лакхача сунто цу тайпара хьокхам ду сийлахь-доккхий гIулакхаш кхарагIдувлен шоай уйлаш дагалоаттее а кхочашье а бовзе хилен йиш йолаш а на кхочашргболаш а кагий халкъаш хилара». Башха-дика дешаш да уж!

БIаьшеренаш латтаргьа из сийлахь-йоккха сунт вай шин халкъий къахьегама доттагIлен памятник а хинна. Укхаза тха нах Iаманза доача климатически хьалашка 30 эзар болча шун болхлошца, техникашца, инженерашца оагIув оагIох а теха цхьана бартаца къахьегаш ба ши эзар гаргга советски болхлой специалисти.

Президента Гамаль Абдель Насера цIерах гIишлойна кулгалдеш вола лакхача Асуански сунта гIулакхий министр веза Сидки Солиман йоккхача къахьегама коталонца цIенача дег тIара даькъала вувц аз. Мукъабе сона Хьайна а, веза министр, дерригача специалисташтеи болхлоштеи а гIишло хьалъеча советски специалисташцеи болхлошцеи инжарашаи сениа цхьана къахьегарех баркал ала.

Сона дика хийтар, шоай Iарбий новкъостацеи цхьана укхаза болх беш болча советски нахо къахьегама турпалеи дакха хьокхамаш гойтагта хайча.

Тха мехкахоша шун хьалашна — хIаьта уж хьалаш тхо, къилбаседехтагхьара нах, дIаIаммана да, — болх мишта бу хьежача, со гIад а вахар, аз цунах а дар тхоай нахах. Дегаш ураьтта болх бу цар укхаза материальни гIойлен духьа бах ца Iеш, Iарбашка болча доттагIашна цхьана къахьегарех баккха моральни салоIам хулаш хиларах а. Къаьстта белгалбахо а баркал ала а безам бар са болх беш болча а шоай моарошци берашцеи укхазе баьхкача а кхалнаха.

Са безам бар лакха Асуански сунт хьалъеча корттера советски эксперт волча ноа. А. П. Александрова, дерригача советски инженерашa, техникашa, болхлошa дика болх баь хилар белгалдакха. Са баркал ала безам бар царна, шоай хила хьакь долча тайпара тха мехка, советски халкъа хьалхара латташ уж хиларах а Асуански сунт хьалъеча цар дика къахьетац хиларах а. Цу тайпара дикача дешаца хьоахаве безам бар са сунта проект оттаьб автор инженер Н. А. Малышев. ДIайха баркал ала мукъа ба сона цу тайпара хьалъеш латтача лакхача Асуански сунто заказаш толаме кхочашдаьча а кхочашдеш йолча а ерригача промышленни предприятешкарча проектни Iилматохкамех организацешкарча болхлоштеи специалистатеи а.

Шоана, деза мехкахой, оаш дика болх барех баркал а оалаш, цунца цхьана белгалдаккха безам бар са, шо аххе специалисташ хинна ца Iеш, социалистически Даьхен хила хьакъ долгха виналаш а хилар. ДIахо дебаде оаш цун сий хьалха аьттача Iилман техникан мохк. Гонзанчий мохк из хиларах дебалаь ца Iеш, социализма мохк, кортамукъа даьнача халкъашта вежарашка новкъостал деш бола, бокъонахарча интернационализма мохк из хиларах а. Бокъонцашо да, социализма шийце хьалха латта техника а, халкъий цхьатарра бокъонаш хилара, барт-цхьоагIон, вешала гIулакхаш а дехьаш хилар дIальокхеш дераш. Даьхено доккхал ду шех, новкъостий!

Хоза а хеташ даькъала вуэц аз ВIашагIкхийттача Iарбий Республика Президента решенеца доккхий соагIаташ деиа египетски инженераш, техникаш, болхлой, советски специалисташ болхлойн.

Советски правительства а дерригача халкъа а цIерах са безам ба вай доттагIчоа Гамаль Абдель Насера, во Асуански сунт хьалъеча дакъа лоацаш болча советски инженерашта, техникашта, болхлошта доккха соагIат даларах а цар чIоагIа тарко ярах а, баркал ала.

Са Президента баркал ала безам ба ВIашагIкхийттача Iарбий Республика болхлоштеи техникаштеи Советски Союза соагIаташ далийта из ряьза хиларах.

Раьза а волаш укхаза тIаккхайкаду аз лакха Асуански сунт хьалъяре заданеш толаме кхочашъярех дукхача советски Iарбийн специалисташтеи болхлоштеи СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо Советски Союза орденаши медалаши еина хилар.

Къаьстта доккха хIама хет сона, сайга кхаьчачох, тха мехка доккхагIа дола соагIат — Советски Союза Турпал аха цIи ВIашагIкхийттача Iарбий Республика Президента новкъост Гамаль Абдель Насера СССР Лакхехьарча Совета Президиумо хьожа даь хиларех хоам бе йиш йолаш. Лакхехьарча Совета Президиума Указа тIа йоаз:

«ВIашагIкхийттача Iарбий Республика Президента Гамаль Абдель Насера шоай мохк кортамукъа баккхара цун лоIам чIоагIбари духьа, колониализма Iазапа духьала лоаттабеча къовсаме карагIдайна доккхий хIамаш, 1956 ш. империалистически агресса шхатохара цун хинна къаьстта заслугаш, дунен халкъашта юкъера кхохкам [illegible] мате йоккха Асуански сунт хьалъеча къьмугIо хьахьакна дела Советски Союзеи ВIашагIкхийттача Iарбий Республикаи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIон чIоагIдеча лаьца Iалаьмате доккха дакъа теркал а дь, ВIашагIкхийттача Iарбий Республика Президента Гамаль Абдель Насера Советски Союза Турпал яха цIи луйла Ленина ордени «Дошо Сехкъа» яха медали цунга дIа а луш».

Иштта дика хет сона, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо ВIашагIкхийттача Iарбий Республика Хьалхарча вице-президента шоай мехка кортамукъале бахьан долаши лоIам чIоагIбар духьен лоаттабеча къовсаме, 1956 шера империалистически агресси шхатохача доккхий хIамаш карагIдайнна хилар, ВIашагIкхийттача Iарбий Республиканеи Советски Союзаи юкъера доттагIал дегIадоалладеча цо лаьца доккха дакъа белгал а доаккхаш маршал Абдель Хаким Амера Ленина ордени «Дошо Сехкъа» яха медали а луш Советски Союза Турпал яха цIи яьар дIаоалаш.

СоагIаташ мел деннараш дег тIара даькъала а буэц аз, цар дIахо къахьегаме толамаш даладеи вахаре ираз хилари а лов сона.

Укх тIехьарча шерашка шерра даржа долча СССР-аи ОАР-аи юкъера экономически гIулакхашо къаьхта хьахьокх Советски Союзе къамий-кортамукъалени болама дош дола новкъостал. Советски Союзо технически гIо-новкъостал ду шун республикерча 40 соагIа йоккхача промышленни предприятеши объекташ проекташ оттаеча а уж хьалъеча а. Цу тIа а царех доккхагIа дола дакъа еза-йоккхача промышленноста предприятеш я, вешта аьлча мохк ший лоIаме экономически дегIаахара лардий ларда. Уж тайпа объекташ хIанзале дуккха хьалъяь а яьнна, кийча продукци телаш я. Советски геологашa ВIашагIкхийттача Iарбий Республикане новкъостал даьд промышленноста оша мехкаьттен кIора доалла моттигаш гучаяхара.

Оаха дIа-яха леладеча гIулакхех къонача паччахьалкхенашта дача новкъосталах дувцача хана сона догаух дунен хьалхарчен гражданийски тIемаша тхоа-кIайле йоацаш дитача тха турпалерча халкъо оагIьара юкъера мохк айбаь а социализм хьалъе из доладенна а ха. Цу хана новкъостал тIаза моттиг шар тха. Кортамукъа даьнача халкъий ма доккха ираз да аьла хет сона, дунен халкъашта юкъера боккха низ а хинна социализм дIаоттарах, дегIаухача къонача мехкий аог гIортабе моттиг хиларах.

Оаха шоана новкъостал ду, доттагIий, Советски Союза хьалхашка а, хоаш ма дарра, материальни рузкъа дIадахийта дезаш йола дуккха проблемаш латташехьа а. Из тайпа новкъостал тха халкъо ду, хIана аьлча цунна дика хов колониализма Iазап тIера кхессача халкъий мел йоккхий халонаш ла еэаш хул. Интернациональни декхара гIулакхаш чIоагIа доаккхаш да советски халкъ.

Советски Союзаи ОАР-аи юкъера экономически техническии гIулакхаш цхьа дакъа мара дац Азе, Африка, Латински Америка дуккхача паччахьалкхенашца шо леладеча гIулакхашка Советски Союзо цу даьгъе чакхйоахача йоцкхача программах. Советски Союзаеи кхьча социалистически мехкашцеи леладеча цу гIулакхех дегIаухача мехкашна пайда эц къамаш экономика дегIайоалаяра. Шоай лоIам чIоагIбара низ тIабохийтача ханна шоашта бе йоаллача низ болча рычагах сенна.

ДегIаухача мехкашта шоаш деш дола экономически «новкъостал» империализман колониализман оахкарий оагал хувцаварга хьахьоаккхаш дола кортера гIулакх хIана лархIаш аьна хайнадар дезаш ба Малхбузе. Цхьабакъда, нагахьа сенна ховза хьежача, дика гучадаргда, из «новкъостал» керда способ мара ца хилар, цунах пайда а эцаш, империалисташа дIахо а цу мехкашца доккхий рузкъаш хьаьккхаш йола.

Специалисташа даьча лоархIамей, империалистически монополеша шоай дIаяхийтача капиталех хьатIабоагIача цIенача пайда хьисапе хIара шера 5 миллиард доллар гаргга хул, дунен халкъашта юкъерча монополеша ийсхо йоаца хувцамаш дара наькъана африкански, азиатски, латиноамерикански халкъаш йовха а доахаш шоай сейфашка чухьех 14—16 миллиард доллар: цар чу мехкий корттера продукци боацча маьхах хьийю. ХIаьта шоай товараш цу мехкашка кхоэза дуккагIа мах а боахаш хохк. Кортамукъа хьаьнача мехкий халкъаш тIа-тIа дикагIа кхетабеш доагIа цу «новкъостала» бокъонца бола мах, неоколониализма политика а лаьрхIа из иийса белгалдаккхарца.

Кхы тайпа да гIулакх Азеи, Африкаи, Латински Америкаи къонача паччахьалкхенашна социалистически мехкашца леладу экономически бувзамаш. Социалистически мехкаша деча новкъостлена ларде латт [illegible] принципаш, новкъостлена тIагIолла гIо делга. Оаха дIахо а гIулакхаш леладергда къонача дегIаухача паччахьалкхенашца, царна новкъостал дергда экономически политически лоIам чIоагIбара кIаахара кIийле йола къамен экономика ларда хьое.

Деза доттагIий!

ХIана хьалха хиинача колониальни халкъех дукха а дуккагIа дараша шоашта политически лоIам бьыкхаб. Из дерригдунен исторически лоархIам а болаш йола йоккха котало я. Цхьабакъда, из котало яккхар къамий-кортамукъален къовсам сацийта база ахьта дац. Къаман лоIам бьаккхача мехкашта хьалхашка хIана хьалхарча ялане отт чIоагIа, ше шийттара дегIаухаргйола экономика хьаьра, халкъа вахара боарам айбара, социальни прогресса декхараш.

Тахан Асуане къамаьл деча вайна са белгалдаккха безам ба, ВIашагIкхийттача Iарбий Республика ший Президента Гамаль Абдель Насера кулгалца индустриализаце программа чакхйоаккхача, паччахьалкхен сектор тIа-тIа дуккагIа дегIайоалаеча, аграрни реформеи национализацеча, хIаьта иштта кхы тайпа шерра социально-экономически хувцамаш деча а дикка доккхий толамаш даьха хилар.

Дикь шу хьалхагIа шо укхаза, Асуане, сийлахь-доккхе къахьегама гIулакх чакхдоккха хIаьтта дIадолалуш хиинача хана, дуккха африкански халкъаш цу вайна а колониальни набахтеи чу Iазап оаш дар. Нилах хьакъеста тоатолгаш доалла латтача Iаьржача Африка чIоаргалемашка да а дай дIадоалар. Тахан оалангаре дехз хувцаденнад Африка карта. ХIанз 30 соагIа йолча африкански паччахьалкхено политически лоIам бьыккоб. ХIанз бахьан вийсдаллараx, укхазара дIайха, цIенача дег тIара салам-моаршал доалйийт аз цу мехкий халкъашка. Воккъала а, из башха-дика гIулакх да из къанарча Нила дIоаххала берза цуи йистошка хIана Iодахараш колониализмах мукъадаьнна халкъаш хилар.

Укхаза, сийлахь-доккхача Нила йисте латташ, тоша дог доагIа, тIехьагIа низ бола цхьа хий а хиле вIашагIкхеташ дола тоатолаши хиши сенна, колониализмана духьаларча, империализмана духьаларча цхьоагIон сийлахь-боккха болам а чIоагIлургхиларахи низ бола цхьа тоатол а хеина вIашагIкхетаргхиларахи. Вай дог тийша да, из низ бола тоатол доахаде, цунах доакъош да, из вIашагIкхетарца цхьанена а мегаргьа хиларах.

Шоана хеза хила мег, колониальни бIуаша, Алжирера шоаш дIадолахача хана, шоайла тIехьа, Алжира лаьттан тIа, арешка миноаш ехка хилар. Нах боабе йиты колонизаторий из «тIехьале» хIана массанахьара аьлха а хIалак яь дIаккха а еэаш ба алжирски халкъ ахархошна маьршаш лаьтта аха йиш хилийтар духьа. Африкера дIа ца бахача белец колонизатораш, цхьабакъда, цар африкански халкъаш тIа кхы а дуккха шоай тайпара «белгальале хиина ледарголла минаш» битаб, хIаьта хаст-хаста чIоагIа аьттув болаш пайда эц цар царех хьалха хинача шоай колонешка карара хьаьнача низнцей цхьа дакъа оттаьь а юхаметтаоттадар духьа, хIаьта цкъаза наступлени йоалар духьа а. Уж «минаш» хIана а тоъал дукха я: уж да кхыча мехкий бIуцаши тIеми базаши, уж я кхыча мехкий банкаши монополеши, уж ба кхыча мехкий миссионераш а хьалха хиначен кердачен колонизаторий Iалаьмате йоккха пропагандистски аппарат а, дуккха кхыраш.

Шоай керда вахар хьалде доладендача африкански халкъаша, гучох, шоай къампара массе «мина» цIенъяь дIайоаккхаргьа бокъонца йола къаман прогресси вахари юхаметтаоттадара тешшаме хьалаш хилийтар духьа. Аддис-Абебе хинача конференце Африка паччахьалкхенашта шоай политика лоархIамергIарча принципех цаI а лоархIаш дIаихайкайр империализмана, колониализмана, неоколониализмана духьала лоаттабеча къовсамера Африка барт-цхьоагIон принцип. Шоай кортамукъалеи лоIами бахьан долаш, машари социальни прогресси бахьан долаш къовсам лоаттабеча халкъий барт-цхьоагIонах боалл кортамукъален болама керда толамаш доахаргхиларах бола тешам, Африка ираз ерча кхоанеха бола тешам. Советски Союза правительства халкъашеи йоаза хьаллоац Аддис-Абебе оаш тIайица решени.

Деза доттагIий!

Сай къамаьл чакхдоаккхаш кIаьнха а чIоагIа даькъала вувца безам ба са веза Президент Гамаль Абдель Насер, колониализманеи империализманеи духьала хьинаре къовсам лоаттабер, укхаза мел боле ОАР-а правительства а Iарбий Социалистически Союза кулгалдара а членаш, шун республика дерриге халкъ йоккхача коталоца — Нила дIакъовлари хьалъеш латтача лакхача Асуански сунта хьалхаре аргIа йистелларцеи. Цунца аьлла хьалаьь дерриге гIирс бокъонца йистебаккхара эша хьалаш. Шун халкъа камаьрша хилба Нила чура хий дехьаргдоле лаьтта.

Даькъала а хийла, тоа а луйча ший лоIамера ВIашагIкхийттача Iарбий Республика!

Асуана гранит санна чIоагIа хилда советски египетски халкъашта юкъера доттагIал!

Керда толамаш доахалда Iарбий Малхбоалехерча, Африкерча, Азерча, Латински Америкерча дегIаухача халкъаша!

Дерригача дунен тIа машар оттадара тIехьа!

Деза доттагIий!

Нил дIакъовлача укх дезача дийнахьа сай доттагIчунгара Президент Гамаль Абдель Насерга дех аз цIи хезвча тха тульски герза-гоазанчий кулгашка кьаь памятни сувенир дIаэцар. Цу памятни соагIата тIа догамa диала да шарачеи кердачеи Египта сурт: къаьнара пирамидаш вай хахара боккха гIирс — лакха Асуански сунти.

Насера даь къамаьл

Асуански сунт, аьлар Насера,— из беррига вай моастагIий, ерша халонаш эша а я вай хьаккхача котален памятник.

Кхы цхьаькха моттиг яц Iарбий лаьттан тIа хIанз вай тIалаттача цашкача Асуански сунто санна дикка хIанзарча этапе Iарбий сийлахь-боккха къовсам хьахьокхаш.

Сага кулгаша цIаккха хьа ца аьча тайпара йолча а даим халкъа рузкъа дуддувла хьаст болча а йоккхача водохранилища чу хинг Iоа а деш, къаьнача Нила хьарсам дIакъовлаш йола ер моакхаза, аьшкабетонии блокаш санна, бIарччача цхьан шодаца шоайла дувзадена да укхаза египетски халкъа политически, социальни, къаман, тIема къовсамаш.

Империализме шийне мегар дир, йода дIадо Насера, вай халкъа боарам йоацаш йоккха практически моральни лоархIам болаш йола Асуански лакха сунт хьал да ийта гIорташ.

Массе тайпа кIиллен колонизаторий дохайера империалистически низаше.

Цу дерригача тийшача баланца лара къовсам доаттабе бийзар египетски халкъа.

Проект чакхйоаккхача дакъа лаца ца тарра тийшача бале дала ахьа цхьо вит хинна Iацар.

Канала национализаци из маьлехк бутт а баьалекьа, египетски цхьаькха революционни лоIам сецбе гIорташ, флота бIунаши форда йистерча египетски доазонашта чухеккар захватчикаша, мехка фецарча доазонах чудра даьлар уж.

Цхьабакъда, египетски халкъо дIахьекхар ший лоIам беррига ший моастагIаш чIоагIагIа хилав. Вахар доаллар цу лоIамах. Из лоIам чIагIбе гIийртараш вахара моастагIий бар.

Вайна къаьна интервенташта духьале йир Советски Союзо, аьлар Насера. Цунах кхочамбь ца а Iеш, новкъостлен кулг кхоададир цо вайга даьхача Асуански сунта хьалхарен шолагIен аргIаш хьалъяра гIулакха, вайна эхалург аьча даларцен вайцига шоай специалисташ бахкийтарцеи.

Цхьана къахьегаш дахьача дуккхача шерашка хьа а хиичах. ЧIоагIа деннак ший чIоагIалга хиллача эггара лакхагIа Асуански сунтал мелагIа доаца Iарбий-советски доттагIал.

Лакха Асуански сунт — вай заман из Iалаьмате боккха гIирс — хьалъеш цхьана къахьегаш хьахилар Iарбийн советски болхлой а инженерий а волаш.

ШоллагIа дунен тIом дIабоьнначул тIехьагIа дунен халкъашта юкъерча масштабе эггара лоархIамергIарча хоаньоац цаI, Африкерча къамий-кортамукъален бизама низ болаш юхь йодаь событи а хинна дIаяттана, Суэцки канал бахьан долаш доаттабаьча сийлахь-боккхача къовсама бIаргагIа дола дакъа дар лакха Асуански сунт.

Веза доттагIа Никита Сергеевич Хрущев, аьлар Насера, сай къамаьлах ер дешъ Хьога дерзаду аз. Сона лов, из Хьона а Хьоца цхьана Советски Союза халкъашта а, хIаьта иштта дерригача дунена а дIахазар.

ВIашагIкхийттача Iарбий Республика халкъа цIаккха а дицдургдац лакха Асуански сунт хьалъяра гIулакха Iа IаIххе хьийга къа. Хьо хье хенаш из гIишло хьалъярна дувзадена хинна дуккагIа дола дешаш къоастадеш, хIаьта цудухьа, шеко йоацаш, балхий дикагIа аьттув а баьнаб.

ВIашагIкхийттача Iарбий Республика халкъа цIаккха а дицдургдац лакха Асуански сунт хьалъяра хьокъехьарча дешах вайна юкъе вIашагIехьбаьнача бартага хьежжа массаза а тхоашта Советски правительства доттагIал тIехь даь новкъостал.

ВIашагIкхийттача Iарбий Республика халкъа, аьлар юххера а ОАР-а Президента, цIаккха а дицдургдац Советски Союза Iилма-тохкама институташка а, хIаьта иштта гIишлойна хилазза ергбоаца оборудовани тхаеш хеинача советски промышленни предприятешка а советски инженерашцен болхлошцен творчески хьийга къа.

ВIашагIкхийттача Iарбий Республика халкъа цIаккха а дицдургдац шоай инженерашца-египетскашца цхьана сунт хьалъеча болх беш хинна советски инженерашца болхлойн къахьегам дукха безам а сатохаш а хинна хилар.

Веза доттагIа, тха уйлашка массаза а тхоца хиннав Хьо. Керда вахар бахьан долаш лоаттабеча къовсаме тхоца цхьан чугIаре хиннав Хьо. Цунца Iарбий Малхбоалеи Африкан халкъашцарча доттагIлен тIий тиллац Iа. Барт-цхьоагIон илен чIоагIъяь Iа халкъашта дикагIа дола вахар кхоллар духьа аьлла бокъонца йолча революцешта юкъе.

АЛМА-АТИНСКИ ОБЛАСТЬ. Энбекши-Казахски производственни управленерча «Луч востока» яхача колхоза 20 эзар квадратни метр хулаш полиэтилена плёнкица дIакъайъа йола плантаци я. Областной баьца даарий-нерторлий опытни станце йоккхагIа йолча Iилман болхлочун И. К. Столяровай кулгалле укхазе хьалкхею нарсаши помидораши.

ДIадахача шера станце полиэтилена плёнка аIад хьалкхиаь нарсаш, вешта плёнкачерел кхиннех сиадаш соагIа дуккагIа ир хар. Станце коллективо кхоачъестал ду областерча совхозаштеи колхозаштеи баьца дикагIйола методашца Iалмана карагIъяьр наравца производства кхечахьара.

СУРТА ТIА: аьрдехьа — полиэтилена плёнкана дIакъайъе хьалха хьалловлача баьца даарий плантаци. Аттехьа — йоккхагIа йола Iилман болхло И. Столярова «Луч востока» яхача колхоза бригадир Т. Авсеевеча тIехьнаьнача нарсашца хьожаш ба.

К. Мустафинов сурт.
ТАСС фотохроника.

ТОЛАМАШ ЛАКХДЕШ

Май бетта план ханал дуккха хьалха кхочашъяра социалистически яхье аьнна а тха заводa ерригача установкай коллективаш. Яхье хьалхара моттиг яьккхачарех цаI я Хаджиев Султана кулгалдеча № 8 йолча установка коллектив. Валовой продукци арахецара пхе бетта план 17-ча мае кхочашъйй цу коллективо, къахьегама овсарле лаккхъярах паччахьалкхена бах пайда итташ эзараш сомаш да. Ер бутт боалакха бча бетта чотах эзараш тоннаш продукци арахецалош деннад коллектив. Къаьстта дика къахьегаш ба оператор ноа. Золотарев, операторa гIонча ноа. Генерозов, иштта кхыбараш.

Иштта дика къахьегаш я ноа. Абасалиева кулгалду № 1—2 йолча установка коллектив а. Пхе бетта план 16-ча мая кхочашъйй цо. Къахьегама темпаш кхы тIа а лаккхъеш бола беш ба установка технологаш.

В. СТАРЧАК,
Грозненски нефтедаьтта чакхдоаккхача завода планови отдела начальник.

ПХЕ БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Карабулакски бурув деттеча контора коллективо пхе бетта план ханал хьалха кхочашъяьй. Бурув деттараша тхьа бурув 19300 метр да, из плановах лоьркIаччул дуккха дуккагIа да. Май бетта къаьстта дика къахьегаш я коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаш В. К. Терлецки кулгалду бурув деттарий бригада. Цу бригало вай республикерча бурув деттараша юкъе эггара хьалха кхочашъяьй укх бетта план. Хьалхашка дата деналаш тIехьхочашдеш иштта дика къахьегаш я мастераши нн. Бондаренко, Казакова, Каткова, Толкогубова кулгалду бурув деттарий бригадаш.

А. БАКАЛЮК.

БОЛХЛОЙ СОБРАНЕЙ — ЦАХАДДАШ ЙОАКХО

1964-ча шера биъ бетта план хенал хьалха кхочушъйи Грозни Старопромысловски района къахьегархоша. ТIаьхьа социалистически декъарш кхочашдарц доаттабеча къовсамe хенал совгIа эзараш тонн мехкдаьттан дукха эзараш кубометр газ еннай района мехкдаьттахоша дIабахача биъ бетта.

Уж къахьегама толамаш дахара доккха новкъостал дир района предприятешка еча болхлой собранеша. Хан-ханнахьа еш хилча бетта цкъа е еза собрани. Производства ерригача торонех пайда эцар, къахьегама овсарле лакхъяр, продукцега дIадолар лахдар, социалистически яхьан коммунистически къахьегама цIи яккхара доаттабеча къовсамаш кулгалдар, производства процессашта механизаци автоматизаци яр, кхыдараш санна дола производствана бокккача лоархIамера гIулакхаш дувц предприятей коллективаша шоай собранешка. Бокккача пайданера гIулакхаш дувцаш собранеш ю ш. Лебедев, Балаш, Петухов, Алексеев профсоюзий организацей кулгалхой болча №№ 1, 2, 3, 4 йолча промыслешка, нов. Кавенков председатель волча бурув деттача конторе, нов. Аветисян председатель волча скважинашта капитальни ремонт еча цехе. Хан-ханнахьа хьай собранеш, масала № 1 йолча мехкдаьтта промысле «КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеш кхочашъярца дувзаденна дола промысла декхараш», «ДIадахача шерара колдоговор» кхочашдара итогехи укх шера колдоговор оттадарахи лаьца, кхыдараш санна доле дешаш дийцад цу собранешка. Цига дувцаргдола дешаш дийчхара 4—6 сахьт чулоацаш йола болхлой группаш кхуввъ месткомаша. Собранеш дувца оттаду гIулакхаш бокъонца тохи цу группаша. ХIаьта, укхаза докладаш ю предприятей кулгалхоша, профсоюзий председателаша. Масала, «Коммунистически къахьегама тIехьа къовсам доаттабеча тоадар» яхача темах собрани хилар № 1 йолча промысле. 18 сага дакъа лаьцар за собранига кхийчеш. Доклад ячча промысла заведующа нов. Еремеяна а къамаьлаш даьраша а хIоаргIа критика йир коммунистически къахьегама тIехьарча яхьа лертIа кулгал ца дара. Цу бокккача лоархIамерча участка болх овлангара деза тоабара тIаерзаяь йола решенеш гIанийцар собране. Цу решенех лаьца бригадашка, участкешка собранеш а еш, докладаш беседаш хьи, лекцеш йийшай. Дикка болх тоабаьб цу гIулакхаша. Района эггара хьалха коммунистически къахьегама цIи яккхара къовсам доаттабе йолаелар из промысел. Цун 11 бригадах бархIаех хIанз из-сий дола цIи тиллай, хIаьта коммунистически къахьегама ударник яха цIи тиллийтара къовсам доаттабеча 106 сагах 62 из цIи тилла я. Мехкдаьттен газ дикка кхара пачхьалкхен план шерра-шера кхочашъю промысла коллективо. Укх шера 4 бетта план хенал хьалха кхочаш а яь, планал совгIа эзараш тоннаш мехкдаьтта, миллионаш кубометр газ енией цо. Скважашка цу хана чухь дахкхачуница кийсдича укх шера хьалхарче квартале 37 процент алсам хьакхад мехкдеьтта, хIаьта газ — 51 процент. Яхье баьгнарашта юкъе хьалха ба операторш нн. Свищов, Гурей, Косов, Самарцев, кхыбараш.

Иштта дикка болхлой собранеш ю бурув деттача конторе а. Коллективна вахара бокккача лоархIаме йола 16 собрани хьи цига соахием укх шера биъ беттен. Масала, бурув деттара балхаш иштта дел хьожиш, царна механизаци яр толхаш, къахьегам тоабара дезараш вIаштIехьдоахаш дола дешаш дийцар цу собранешка. Болхлой собранеш решенеш кхочаш а еш, керда техникен технологин балха юкъейоаш йола тIеххьедола мероприятеш чакхъяькхай бурув деттарий коллективо. Скважинашта бурув тохачара спуско-подъемни балхаштен механизаци яр дикка тоадаьд, балха юкъедихьад алмаз а иштта эIамигаьчен эIамагIйолчен диаметрах дола а остам. Скважинашта цемент хьоахаш шерра юкъекхуъ шлакоц песокоц смесаш. Механизаци дикагIйоада технологин яхьа йоаттIача тайпара юкъе а кхухьаш къахьегама доккхий толамаш даьхад ш. Сушко, Зарниев, Шуликина, Грина, кхычар бригадаша. ДIабахача биъ бетта план хенал хьалха кхочашъяй цар.

Дикка толамаш даьхад бурув деттарий ерригача коллективо а. Бурув тохара план 114 процент, хIаьта къахьегама овсарле дегIаяра план 114,6 процент кхочашъяй цо укх шера хьалхарча квартале. Уж толамаш дахарах парте райкомо а райисполкомо а карара кара тела ЦIе байрахь еннай цу коллективна.

Цхьабакъа, болхлой собранешна керттера дешаш дувца уттадаргаш, хIаьта цу собранеи решенеш лертIа кхочашъярен гIулакхаш иштта дикка ледадеш ца района ерриге предприятеш. «Старогрознефть» промкомо пхьайолча юкхъярча партийни организацешен профсоюзни организацешта, цар кулгалхошта лертIа практически новкъостал ца дарах эсала латт уж гIулакхаш.

Уж кхочашъбоацараш дIадахара дикка балхаш дал укх тIехьарча хана парте райкомо. ДIадахача шин шера профсоюзни балха дешаш дувцаш шоза пленум хиннай КПСС райкома. ХIаьта, болхлой собранеш шиъ хан-ханнахьа а производствашта лоархIамегIара дешаш дувцаш а хилийтара, профсоюзни организацешта практически новкъостал дара хIана предприятешка дукхагIа хила баьннаб КПСС райкома болхлой.

Г. ОСЬМАКОВ.
КПСС Старопромысловски райкома инструктор.

Хими — оасар деча

Юрта боахама доккха зе ду оасараша. Цар дIаяд лаьттанашдара дукха хьоанаш тIоадеши, алаташта лоарамера дизар кхетийт, зе деш йоар ла са доакха хIамаш дIайоарлаю. ТехникагIа лертIа болх байтац, хIаьта алаташ эша а хулийт. Цул цу, уж эсала а хулийт. Цул совгIа, кхашка деш дола балхаш дукхагIа хул, къахьегаргIа дIадодар лакхду цу оасараша. Цудухьа царца геттара дийна а къовсам доаттабу оаха.

Укх тIеххьарча шерашка оасара духхьал химически средстваша къовсам доаттабеча чIоагIа дIадаржаш латт. Химически методах оасар дедга экономически гIойленагIа хилар бокъонца гучадаьннад тха управлене «Дружба», «Новогрозненский», «Шалинский», кхыдараш санна йолча совхозашта. «Дружба» яхача совхозе 1500 гектар, «Шалинский» совхозе 1000 гаргга гектар долча гурахьа дIадийнача кIа гербицидаш тохай оасар дIадаккхара. Тоха ха а хоаш гербицидаш тохаш хилча боккха пайда бу. Вакъда уж балхаш шин ханнахьа дIа ца доладеш-м я цхьайола совхозаш. Масала, гербицидаш а етташ гурахьа дIадийна алаташ оасарах цIенде йолаенна «Гудермесский» яха совхоз. Хетаргаьна, цу боахама кулгалхоштен специалисташтен дийценнад алаташта юкъе оасараш Iажагlа заеш хьалтIадаьннача хана алаташта ца баьккхача, уж алсамдарг ца хилари, хIаьта цул тIехьагIа гIулакх деш дIабаха мах еашметтаоттарг ца хилари.

Фийт болча алаташта юкъера оасар дIадоаккхаш гербицидаш йишташ тухах пайда эц тха управленерча совхозашен колхозашен. ХIанз дегIадаха дIалуш мара доаца оасараш (геттара атта доахаду гербицидаша, хIаьта, кхачам латтача гурахьа дуъча алаташта зе дан гербицидаша. Цудухьа гурахьа дIадуъча алаташтара оасар дIадаккхара хIана эттара дикагIйола ха я.

Химически средствашца оасар дIадоаккхаш 3 самолет я управлене боахамашка, хIаьта колхозашкен совхозашкен 150 центнер гербицид а я. 8—10 эзар гектар майдаш тIара оасар дIадаккхара тоаргаш я. Йизал долча кхачакхара балхаш укх деношка даь а дарга.

Цул совгIа, 250 гектар долча свеклай кхай тIара оасар дIадаьккхад химически средствашца.

Х. ЯЛХАРОЕВ.
Шалински производствении управление керттера агроном.

ЛОАМАН ДАЬГIЕНАШКА

ХIара шерра-шера лоаман даьгIенашка 800—900 Iаса даьжа доахийт «Ингушский» совхозо. Маьлха дарегIча лоаман баьца доакъаро бокха пайда а бу, хIаьта Iаьсий доаи хуьла зе геттара дIезига а хулийт. ХIара дийнахьен-буса цхьан Iаьса юкъера хьаьрIача тIаккета дула 700—800 граммаш хул. 1962-ча шера цига даьжача Г. Талгиева бригадерча 630 Iаьса 32 тоннаш дулх тIаккхийтар, хIаьта, соалхка цу даьгIенашка дажаш хиннача 646 Iаьса тIаккхийтах — 42 тонн. Церна тIаккхийттача дулха мах планах боагIача 4-за доахагIа ба. Лоаман даьгIенех кхетамка пайда эцаро маьлха геттара дарегIа дула ду боахама.

Укх шера 900 совгIа Iаса дажа тIоргла лоаман даьгIенашка. ХIанзлехьа эIамагIтехад Iулаш, царна профилактика еш латт, скотникашта мел эшар кийчдаь, хIаьта, 20—22 мае лоам хьалдутаргда уж.

Цул совгIа, суннендаша дIадоладаьр хьал а лоацаш, 400 Iаса лоам Iа дакха хита а лехъйIад оаха. Цу гIулакха лаьрIа скотникаш, царна помещенеш хьехьгIолен доакъар Iелашвергдолен бригада кийч а яь.

Альпийски даьгIенашка шоаш хьайбаш деношкаша-буса хIара Iаьса 700 граммаш дозал тIаккхетийтара доле декхараш гIанийцад хьайбаш леладераша, хIаьта уж декхараш сийлена кхочаш а дерга цар.

А. ХАШИЕВ.
«Ингушский» совхоза керттера зоотехник.

ШОЗЛАГIА А ХА ТИЛАР КХЕРАМ БА

Грозненски крекинг-заводе № 21-1 «а» яха установка хьалхе йолаяьй дIадаьккхача шера. Из хьалхе лаьрхIар цу заводерча газах дикка пайда а эцаш химически [illegible] йола [illegible] араяккхара. ЛоархIаме гIишло хьалъйира къахьегам а генподрядчика СМУ-9 коллективо, субподрядчика № 7 йолча треста Грозненски гIишлош-монтажни управлене коллективо, иштта кхыбараш. Планах 1963-ча шера 31-ча декабре хьалхъь а гIишлош йолх бе дIайоагIадийта оаш ер установка. Цига мел оборудовани шиъ хьалхьа ца хилар бахьан дешаш дIаьхьайха дехьта дIадараш кхочашдалаьзар.

Установка хьалхъь дIахаро шозлагIа йолла из 30-гIа ма а я. Из ха тилар кхерам балаш а хIанзе а крекинг-заводе кулгалхошна, партийни профсоюзни организацешна дикка цигара бокх вIаштIехьа ца баьккха.

— Йиса ха цхьа бутт совгIа мара яц, хIаьта цу хьаьа тха монтажникашна кхочашде эза балхаш дукха да, — йоах № 7 йолча треста ГМУС-а прораба Клешнёва Владимира. «Гипрогрознефть» институте проектах 4 центробежни насос вIашагIа бала дIаоттаеш ах бутт совгIа ха йоалл монтажникий цхьан бригадо. Из болх бе йистебаьлча гучадаьлар кхы тайпа насосаш цига оттае эзаш хилар. Шин хIара боахлошна хьайга хьа эзаь хайра. Цу гIулакха бехке ба хьалхаа уйла яь из проект ца оттаеь «Гипрогрознефть» институте болхлой. ХIанзчул тIехьагIа уж насосаш вIашагI а хьа цар метта керда насосаш дIаоттаеш хьи а дукхагIа ха йоаргъя. Уж керда насосаш мода хургья хIанз а тIехь хоаш дац. Цу установкерча кертера колонна эшаш йола дак площадка йоацаш я. Уж хьалхачул тIехьагIа уж вIашагIъйоахаш 10—12 ди эзагIа хургья, вIашагIа а ха йоле сыргъя тIа, — йоах монтажникий начальника ов. Клешнева. Цул совгIа монтажникий балхаш сихагIа йистедалийтара хьалхъь яккха эзаш я хин станци, тайп-тайпара сомаш дола пхийтта эзар [illegible], хьо еза [illegible], металлически решеткаш. Кхочашбоацараш балха юкъейисуш хилар бахьан араш долашта хьахалашна латта социалистически декхараш дала кхочашде вIаштIехьдалац ш. Омельченков, Писоцкие, Шепилова, иштта кхычар кулгалдеча хьанаре къахьегача монтажникий бригадаI. Плани жий бетта хьа дака дезаш да монтажни балхаш, хIаьта уж Iалаьмате во лела.

Генподрядчик йолча СМУ-9 коллективна а дукха балхаш дIадIаьдачул тIехьагIа да дезаш. Грапирое дIаоттаде эзаш я дахчае шаташ, цига деш дола монтажни балхаш йистедалалца йолча хана дIаоттае йиш йолаш яц уж. КПП кулгалхоша хIанзалца хьа дахчаи рельсаш хьа ца еттар бахьан долаш вIашагIа а еха дIаоттае йиш йоацаш я решеткаш лаха 578 даьнин бIор. Уж мел эзаш хIамаш йолча а балх биъ бакхара ши шIара гаргга ца омаргья укх болхлошта, — йоах СМУ-9 участка начальник ш Олейников Олега. Из дика кхета а дэь болх тIехьа ца балийтара сихха ворцагIбала беза КПП кулгалхой. Укх бисача кIезигача хана дэь дала дезаш да канализаци ара, [illegible] остакалана [illegible] лергадаш йоакхара, иштта кхыдола балхаш. ХIанз санна мара уж балхаш дIа ца долча гуш ца шоллагIа йолла ха тулергхилар.

Дентара-дента догIаухача хьай республикерча йоккхача химени Iалаьмате чIоагIа вошо а цу установка араерцаргйоала белаш. Цудухьа из сихха яь яккхар лоархIама гIулакх хилар кхета а деш, установка [illegible] болх бе йоалалийтара ворцагIбала бо крекинг-завода кулгалхой.

Б. КОСТОЕВ.

ТХО ХИЙ ДУЛЛАШ ДА

КПСС ЦК февральски Пленума решенеш кхочаш а еш, тха колхоза къахьегархоша укх шерра а дика лаьрхIад кхерта интенсификаци яре чутах хIара гектара тIара хьабоала продукци дукха а дукхагIа хилта.

ДIадахача шера хий дулаш хиннача 38 гектар йолча участка хIара гектара тIара «Безостая-1» яхача кIа 38 центнер даьккхар оаца. Удобренеш ца тохаш даьккхар иштал кIа.

Укх шера оаха минерални удобренеш тохай алха «Безостая-1» яха кIа тIалаеча 2800 гектара. Цун майда да, хий дуллаштен минерални удобренеш тохаштен цхьана даьча кхоккара тIаьа укх шера хIара гектара тIара 40 центнерал кIезигагIа доацаш кIа харгдаьр.

Цудухьа хIанз тхоай керттера уйла оаха тIайоахийт тхоай кIанчка хий дулаара балха.

Бозгалдаккха деза, укх шера мара алатийна лаьрхIа хьал кIаш дIайийнача 270 гектара тIа оаха лаьттанаца тIоалла совнаш хий дулла ца хилар. Кхыча хий диллах 27 гектар йолча огородаш культурашта 40 гектара тIарча нохаштен.

ХIанз вегетационни хий куллаш да тхо «Безостая-1» яхача кIана. Дерригa а оаха хий даьла лаьрхIар кIан хьамкIаза тIалаьа 600 гектарал кIезигагIа доацаш лаьтта ха.

Баьца даьрашта, хьажкIанана, кIана тIа-тIа дахкагIча тешнатца дулаш латт хий. ХIанз тха кIанна хий дехкаш 19 болхло ва. «Безостая-1» яхача кIана вегетационни хий дулаш хий говза дхала ловзаш бархI сагI ва тха. Цар хIара дения байкаш 15—16 гектара тIа хий дул. Дукхьал цу культурана хий дуллаш укх денношка 18—20 болхло хургва тха.

Ха ца къовсаш, «Безостая-1» яхача кIана камаьрша хий деш тха дакагIа болча хий декхараш Абдулкаримов Хьасанен Молоченков Дмитрен. Цар хIара деина 2,5 гектара тIа хий дул, норман дала дезар 0,5 гектар мара йоацаш метта, хIара гектара тIа 800—1000 кубически метра бораче хий а дохийташ.

Иштта балха овсарле лакха йолаш а дика а болх бу хий деккаш болча Кудрявцев Даниилен, Гасиев Михаилен. ГIулакхаш ю лелаш Панчув Рамзанен Ганураев Майрбикен а.

Болх санбар а хий декхарий къахьеган аттача бакхар а дукха тха колхозо Iалашъяьй лаьрхIа хий дIахьувла, итта дIа-ика кхахьа йиш йола шиташ. Царна цхьан участков тIауха хий цхьан юкъа дIа а къайле, кхача участко тIа доахийт оаха. Хий деккаш бола берригa колхоза болхлой бокъонца Iалашбаьб шиъ тайпар ча кота гIирсаш инструменташ.

Хий деккача болхлой материальни бовам къахьегама дукхагIа тIабоахийтар дуъла. Хий деккача болхлошта норма кхочашъярех лучия 2 соммаш 42 кепигали совгIа правне каьсица тха цхьан гектара тIа дика хий доллах кхо килограмм кIа.

Цу болхача вIашагIа тха колхоза къахьегамхошка шаш хулийтаргья шоай бовзам чIоагIа оаттабелаш ба.

Г. ЮЗБАШЬЕВ,
Назрани производствении управление Ленина цIерагча колхозе керттагIа [illegible] агроном.

НИЙСА НИКЪ

Укх тIехьарча хана шоай балха хьохкенаш дахкаш Грозненски производствени управлене «Старо-Юртовский» совхоза хьайбаш лелаераша.

Шоай къахьегамна а тоалла хьа карагIаьянаранна а цар тешшаме хьахьесхаI дола хIама кулгал дийса деш, болх кхетамна вIаштIехьбаккхарах, фермашка болх бе бола берригa къахьегамхой шоай декхарий уйла ел хилерах тийша дола.

Ераш я массех цифр. Апрель бетта хьалхарча шин кIирах хIара дийнахьа 2270—2280 килограмм шура йоаккхар укхаза. Цунах пачхьалкхена дIалора 1400—1500 килограмм зачет а йолаш.

Совхоза кулгалхошен партийни организаци оарц дахкхачул, тIехьадисер дIадаккхара коллектив оарцагIъыьккхачул, тIехьагIа дикка дукхагIа яха аьлар шура.

ХIанз 4500 килограмм гаргга шура йоаккх укхаза хIара дения, эшта аьча апреле йоахаш кхийчул шоза дукха гIа. Цу йоаччача хана дикка лакхъеннай шурай товарность а. Нагахьа санна апрель бетта юкъе из 60 процентал кIезигагIа хиннаяле, хIанз шурай товарность 85 процентага дIакхаьчай.

Шоай аргIанна совхоза кулгалхоша а де мел дезар ду фермаш доакъарашна хьи а дикагIа Iалашъяра, хьайбаш лелдерашта хилаза дергдола лаьцаш хьийтара, фермашта кулгалхой хьинар долашагIа йола кадраш тIаьххийтара.

Масала, цхьоалагIча отделене шурай-товари ферме бригадерална хьокхаьа зоотехник А. Домбаев. Из онит бола специалист а дика организатор а. Керда бригадаю бокккача бовзама, толам боккхартхилара чIоагIа ойбуше дIадолайаьа гIулакх.

ХIаьта хьалхагIа геттара ледалар цига гIулакхаш. Фермашка гаьна донлааш латтаеш чеча доакъар а эшшаш йола техника а йолашехьа, мела латтаеш хулар дийта доаташ. Хьалха хиннача бригадиро дийн хIама дацар бохачи хьалъувзтатIа мара. Совхоза мел йолча фермийна дукхагIа шура йоаккх цу фермо хIанз.

Совхоза партийни организаци кулгалхошен укх деношка ахчан премеш елар хьалха латтача доярганта Темиркаева Мадинна, Ярошевская Марьяна, Магомадова Зулейна. Церех хIарана хIара кхоабача Iаттагара биъ бетта 440—480 килограмм шура ялийтай. Сийлен грамоташ а луш, Сайлев лиска тIа ехкай Цакаева Жоаме, Батаева Зина, Шамсалова Аниса, кхыбараш. Цу доалача хIамашца совхоза хьайбаш лелдераш оарцагIбоах шоай балха хьохкенаш кхы а дикагIа даьхара.

Цхьабакъа, совхоза хьайбай болхамашка хIанз а цхьадола кхочашъбоацараш да. ХIанз а хьа хала эзаш тайпара вIаштIехьъяьккхаз укхаза учета отчетности. Цхьадол дIадаьккхаза а социалистически яхьа юкъера формализм. Цул совгIа, бокъонца чIоагI а ца фермашка дIаоттаьнаш каьраш, уж карчаста хувцаш. Деррига а дерь хенналдаш совхоза хьайбаш лелдераштахьа культурно-бытовой хьал лохьайтара.

Цу дакъе дIахо а де дезаш дукха хIамаш тIалатт совхоза кулгалхоштен специалистен. Цхьабакъа, доаргIаш болаш да гIулакх вайсача лестамах дIадоладаь хилар.

А. КУНИМОВ.
Грозненски производствении управлене партколш инспектор-парторганизатор.

Маьхка алашкарча бахдаита шоаш дика хилар хьажайа Тульски комбайнови заводо арашача жаткаш. Уж эшаш йола меттигаш дукхагIа хулаш а. Хьалхарча квартале заводо кийчъяь планал совгIа 380 жатка. КПСС ЦК февральски Пленума решенеш кхочаш а еш, машиностроителаш карта баьнаб юрта боахама заказаш хенал хьалха кхочашдар дуъла.

Сурта тIа жаткаш вIашагIйоахаш йола керттера конвейер.

П. Маслова сурт.
ТАСС фотохроника.

КХОМ БАРА ТIЕХЬА

Мехкдаьтта чакхдоаккхача заводашка мехкдаьтта, мехкдаьтта продукташ, растворителаш йоаш хилар бахьанаш дукха да. Мехкдаьтта скважинера заводе хьадоадаьтта моттигIаш, заводе из лоаттадеча моттиге, хих цIендеча хана дукха доаду мехкдаьтта. Иштта дукха доаду мехкдаьттех цох хьайоаха продукташи мехкдаьтта чакхдоаха аппаратураш, трубопроводаш, оборудованеш герметични дIакъовлаш ца хилар бахьан долаш. Мехкдаьтта дукха доадеш йола моттигаш бахьанаши кхы дукха а нийсу.

ХIара технологически установке пайда ца эцаш йоаю цу тайпара мехкдаьтта продукташ. Цудухьа уж кIезигагIа йоаяра доаттабу къовсам вIаштIехьбаккхале эггара хьалха де дезар да мехкдаьтта, цуй продукташ, растворителаш моттигерча моттиге ухийтача хана мича мел бедах а мехкдаьтта продукташ а йоа хьежа, бедалтара кийчача продукцега кхачалца йола сталеш тоххилта. Тха нефтемаслозаводе долаш бедал духхьала заводе латтача хадарна йоац, хIанз аьлча атта феца дIаувш йола фракцеш яц цунна. Цхьабакъда, хих мазут хьа а къаьстадь из дIадоахийтача хана дукха мехкдаьтта продукташ хиша дIа а ухаш йоа.

Хица кIезигагIа мехкдаьтта продукташ дIаохийтара боарамал совгIа мазут доаьлу оаха турбашка а йоахаш йолча подогревателашна. Цунна цу гIолла насосаца укх схема циркуляци яйт бедалгаа: резервуар-насос-подогреватель-резервуар.

Боарамал тIех доаьлу мазут 80—80 градусага дIакхоачийт, цо торо хулийт мазут кIезигагIа натзе болаш хилийта, тIаккха цунах доалла 1,5 процент доле хий дикагIа хьекъаст. Цу мероприятеторо хилийтар шера 350 тонн мазут кходе.

ДIахо концентрат хьара вакуумни перегонка еча установке дIадохийт мазут. Вакуумни хьасане мазут чакхдоаккхача хана 350 градус доаьлу ца, хIаьта вакуумни колонне дистиллате фракцеш 45—60 процент хьакъоастаю мазутна.

Цу дIакъестаеча фракцеех лоархIамера дакъа холодильнике гIолла чакх а даьлча емкосташка дIачудохийт, эггара енгагIа йола фракци хи Iаьарца цхьана барометрически конденсатора чу дIачу а яхийте хиша вIашагIъю, цул тIехьагIа барометрически гIувиг гIолла отстойнике а яхийте промышлени канализаце дIайохийт из.

Теххача гунадаьлар промышлени канализаце дIаухийтача хина мехкдаьтта продукташ дукха йоаш хилар, цуй керттера бахьан да отстойникаш эIамига хилари барометрически хий дукха доаш хилари. Из гIулакх чехкачул тIехьагIа тIа ногIар а доаташ хьайийлаче холодильникашка шозлагIа хих пайда эцар тIадожадир. Цу гIулакхо торо хилийтар хий кходе, цу хи тIа хьагулуш мехкдаьтта продукташ емкосташка дIайахийта. Цо вIаштIехьъдалийтар канализаце дIаухийташ хинна продукташ 60 тонн кхов.

ДIахо концентрат цIенъе дIайохийт, самарови фракцеш крекинг е дIайохийт. Иштта бедал кийчъю тха заводе.

Установке концентрат цIенъю ювзачача растворителашца пропанацен селекцоаш. Уж лаьрхIа а концентраташ йоша а еш нуьцара асфальто-кIувний продукташ къахкъестаира.

Растворителаш фенал атта дIаухаш хиларах, мехкдаьтта чакхдоаккхача хIара растворитель бедалал 3—3,5-за дукхагIа юкъейоаеш хилара лоархIаш а ба, установке уж кIезигагIа йоаяра кийчъяь дукха мероприятеш я.

Мичахьа дукха йоа растворителаш, уж кIезигагIа йойтара мичаь фуд? Отвари колоннашка цIенъяь уж хьакъестаеш ца хиларах мехкдаьтта продукташца дIа а ухаш дукха йоа уж. Дуккьашка хинача схемех атмосферана иза а бе хин Iаьарца кIаьайора растворителаш, тIехьагIо вакуумашe бе безаш хилар из болх. Цу гIулакхо торо хилийтар кхы тIа а растворителаш Iаьарца кIаьлие, уж кIезигагIа йоа, кьахулача продукташ дикал лаххе.

Сальникоеш системашка бесе йола растворителаш а лоархIамеча лаьъе лархIа еаш я. дIеша хьача дукха я царна чу гIолла юкъ дIаухийташ а Iаьарца цIаьлаю а растворителаш, долее уж цига я а йоа. Тха завода болхлоша, инженерно-технически болхлоша массехк мероприятеш кийчъяьй, цо вIаштIехьдалийтад кIезигагIа растворителаш йоае. Керттерачарех яхьа мероприяти я сальникашта циркуляци яр вIаштIехьдаккхар, цул тIехьагIа из отстойнике а дахийта йох растворитель хьакъоастаяр. Цу гIулакхо а дукха растворителаш кхве торо хулийт.

Установкане ремонт еча хана, оборудованина аппаратураш еча хилча е технологически режим теьха хилча дукха йоа растворителаш. Нагахь санна халла лучча аппаратуранкаро растворителаш араболлаш хуле из хи чу бода, цул тIехьагIа канализаце дIайохайт из. ХIара 3—4 сахьат массева дала еча лаборатори анализо хьахьаж мел растворитель йоаш цу мара дукха растворителаш йоа хиш а.

Тха завода заказах Днепропетровски конструкторски бюро хьаяь автоматически прибор а хIанз бокх бе, дIадехийтача ца тIа латт из. ХIара 5 минута хана растворителаш а е ца дIаьхайт ца, из торо хулийт растворителаш йоаргIйоацаш шиъ ханнаьха болх вIаштIехьбаккха.

Аппаратураша ремонт еча хана аппаратураш хиш Iаьарца цIенъю, Iаь канализацей гIувла дIачуйохийтачаш, хина пайда ца растворителаш цхьна дIачуйоах. Уж ца йойтара вIашагIъеллар аварийни бешиш, цо торо хилийтар йоаш дикка растворителаш ца йойташ царах пайда эца. Цу мероприятe вIаштIехьъдалийтад шера 100 тонн растворителаш 50 тонн мехкдаьтта продукташ кхве.

Цу установке хьаьхина продукт рафинат кхычахьа депарафинизаци е дIайохьайт, хIаьта кийча продукт экстракт битума метта пайдаьэш дахкача дIайохьайт.

Парафинови компонентанаш дIакъоастаира рафинат дIадохийт депарафинизацийни установке, цига духхьала цуким лаьрхIача растворителe йоаш а еш, сана шелъяь парафиноид раствор даьтта растворах хьакъоастаду, цул тIехьагIа растворителаш Iаьарца кIаьлиай парафин даьттах хьакъоастаду.

Цига растворителаш дукха йоа негерметични аппаратешка Iаьарца дIаухаш. Растворитель химически йоахарал, аппаратура цо иаче хана цита дукха йоа из.

ХIанз негерметични аппаратура метта болх бе а герметични аппаратура, цо торо хилийтай вIашла растворителаш ца йоае. Иштта кхы а мероприятеш установке ярех установка коллективо шера кхоа бакъа мах бола 130 тонн растворителаш, 60 тонн мехкдаьтта продукташ.

Цу установке хьакхина депарафинированни даьтта юкъерча стар дIах цIенде дIадохийт, хIаьта петролатум эшшача дIадохийт.

Депарафинированни даьтта пропоновка хьосане йолча гумбрица эду, цул тIехьагIа дIоах а хий фильтровна еш цIенду из. Гумбрица дукха даьтта доаь. Гумбрии даьттен доаш хилар бахьанаш ха а хайна, концентрат цIендара процесс тоаяр, кхув дIакъоастабора кIезига мара гумбрии ца эшаш болх вIаштIехьбаьккхар. Цо вIаштIехьъдалийтар кIезигагIа гумбрии доаде, шера 150 тонн даьтта кхаде.

Уж санна бола мероприятеш кхы дукха е кийчъяь тха заводе. Цига дакъа доаццаш лоацай новаторш, рационализаторш, инженерно-технически болхлой.

Н. АРУТЮНОВ.
Грозненски нефтемаслозаводан керттерча инженера заместитель.

Іилмерен техникерен кердадараш

«БИСЕРЦА» ДІОАХДАЬД ЦІА

ГОРОДЕ Краматорске йоккхийча панелех дахча экспериментальни цІен пенаш полистирольни поропластах бахча бІайхачу юьргІаца айхха къайла да. Промышленносто хьабу из чаккхе доагІча кагийча, горохал а кагегІча, хьера кІиггий хьисаперча бурилгех. ХІаранена чухьгаза микроскопически пузырек я. Полистиролах йІовхал къовлаш йола материал хьаьра Цельсе 95—100 градуса температурага кховчадеш йІоахью бисера бурилгаш. Пластмассах баь царна тІагІоллара гом кІаьдлу, хІаьта цу чу еллача газо, шер а лийя, соттабу из. Ерригача бурилгах чоп хул, 10—15-аза дукхагІа сатта а сетте, «Шекарах ячча клюква» яхача карфента тара йола, йиткъига кІай бурган а хиле, чІоагІ а лийя дІаотт.

Производственни хьалашка цу материалах йІовхал къовлаш йола Іоакъий кийчъеча хана пайда эц цхьац-цхьаццайола бурилгаш вІашагІтеха лоала а йийя цхьанахьа чуювтташ йолча формаех. Уж Іоакъий хьалъайеш Іалаьмате яйга я, хІана аьлча поропласт хил диазза яйгагІа я. Цу тІа а 2,5 сантиметр сомача полистирольни поропласто— 130 сантиметр сомача бетоно, 60 сантиметр сомача кирпишко, 25 сантиметр сомача пенобетоно санна йІовхал къовл.

Москвена юххерча гІишлошта пластмасс еча Мытищински комбинате арахеш дІахо йодача хана чуІеча цІеношта чкъораш дола панелаш хийчъяра пайда эцаргболаш йола, полимерни утеплителах хьаяь Іоакъий. Шоаш йолчча тайпара пайда эцара чІоагІа аьттув боацаш я уж тайпа Іоакъий. Уж комбинате дІаккхухьийт, цига цхьалха а яхе, тІаккха пений панелашта дІатІалотаю. Из болх Іалаьмате хала а цхьалха йоаккхача хана поропласт дуккха дІа ца яхийтача яргйоацаш а ба. Цул совгІа, кхолха вІашагІлотаьча Іоакъаех оттадаь цІа сел тешшаме дІоахдий хилац: цу чура 15 процентага ихаччалца йола моттиг хІалоац йІовхал дика ца къовлийташ долча овнаша.

Ерригсоюзни кердача гІишлой-материалий Іилма-тохкама института болхлоша 1963 шера, полимерни утеплитела бокъонца тохкем а баь, цунцара лоархІаме башхало гучаяьккхар. Клей ца хилча а аьшка бетонах, асбоцементах, алюминех, шуша пластинах хьаьбча хІамашца чІоагІа хотталуш хиннай материал.

Цу башхалонах пайда а ийца, пластмассах йІовхали гІари къовлаш йола материалаш хьаеча лабораторе болхлоша керда способ вІаштІехьъяьккхай бІарччача полистирольни поропластах конструкци кийчъеш йола керда способ.

ЙІовхал къовлара поропласт кийчъелга панелашца цхьана деш да хІанз. Цига цхьан хана 3—5 минута бетон а чІоагІлу, хьалххагІе а совсаьь кийчъяь бисерни полистирол а дІахотталу. ВІашка этта бетонех утеплителех оагІош вІашагІхотталу, цунах хьакул овнаш а доацаш йола кийча йІоахъяь панель.

Лилия ЛУКОМСКАЯ. (АПН).

КОМБАЙНА ЭЛЕКТРОЗВУКОВИ «БІАРГ»

НІор баккхара процессана автоматизаци яра шахташка хиланза ялац кІора тІоанашта юкъе хула кхы тайпа тІоанаш къоастаде йиш хулийташ йола устройство.

Украински ССР Госплана автоматика Институте хьаьяй кІор боахача машина «хІама холуча даькъа» метте йола а цун болх беш йола механизм кІора тІоана тІагІолла дІа-хьа лествеш йола а ультразвукови устройство. Прибора конструкце ларде йилла ультразвукови хувцамаш тайп-тайпарча тІоанаша херж а хержаш дІахувцара принцип. КІора тІоанашта юкъа кхыча тІоанашта тІагІолла дІаккхастача хана тух уича лоабата, гІомара, кІира тІоанашка дукхха а кІезигагІа лаьгІлу хувцамаш, кІора тІоанашкарчул. Ультразвукови хувцамаш араккхув прибора магнитострикционий вибраторца, дІатІаэц вибраторца цхьана цхьан соанах йоаллача а вокх тІоанашца оагІув болаш йолча а устройства приемнико. Кхыча тІоанашта юкъе гІолла чакхдоалаш а приемника чу дІачухкаьча а долча хувцамий сухал, цу приемникаеи излучателаи юкъера юкъ хувцадургйоацаш хилча, ультразвукови частото хувцалуш етта талгІеш дІаихасташ долча тІоаний физически свойствах тийша я. Приемника чу хулча сигнала йоккхалгавІамигалга хьежжа лаьттай тІоаний, кІора состав малагІ я хайна ца Іеш. тІоана доазонаш малагІаш да, лилха моттигаш йий, соанагІа хІамаш юкъе тоссеннайий ха а йиш я.

Ультразвукови прибора опытни образецашта Донбассерча шийтта шахте тохкам а баьб, лаьттайи кІорен тІоанаш дика къоастаде йовш хилар цар хьа а хьекхад.

Инженер Александр ЧЕРНЫШЕВ. (АПН).

«УКРАИНА-2» КЕРДА ТЕПЛОВОЗ

Из латт ше хьавІашагІъеллача цехерча машинныкъа тІа. Дото бессарча металлах хьаяь серийни анак «2ТЭ40-001» лотаяьй оагІош тІа, хІаьта хьалхашкахьарча оагІо тІа даь йоазув да — «Украина-2».

— Из тха керда хьаяь машинныкъа тІара грузовой тепловоз я, — йоах транспортни машиностроене Харьковски заводе тепловозаш яра гІулакхашта волча керттерча конструктора Кирнарский Александра. —Кердача машина заводе деш дола тохкамаш дика чакхдоалаш латт. цар хьахьокх цуи конструкцена юкъеяхийтача параметраша низ ловш хилар.

Шийл хьалхагІа араьннарел фу башха я «Украина-2»?

— Из башха я эггара хьалха Ленина цІерахча Харьковски политехнически института чукъа доагор довгадеча двигательий кафедра Іилман болхлоша цхьана оаха кхаьнча, низ болаши чІоагІа кхомеи йолча йиъ тактни двигателаца, — йоах керттерча конструктора.— Цуи конструкцецара двигатела деррига керттера гІулакхаш керда тайпа да: чІоагІа кхоме, йІовхала баланс чІоагІа аьттув болаш, атта гІулакх дулуш, балха тешаме, йоккхала-доала хьокхамаш кхоме долаш.

Кердача тепловоза низ шин секце чу хлх эзар говра низа кийсса ба. Сахьата 100 километр масса яха йиш йолаш я из. Вай межа хьаяьча тепловозаша сахьата цхьан говра низа лоархІаш 165—175 грамм доагор доагаду, хІаьта «Украина-2» — 150 грамм мара доагадац. Цкъарча юхьига лоадама башхало хетац цунах, цхьабакъда, кердача тепловозо цхьан шера болх баьчул тІехьагІа алхха цхьан доагорах 8 эзар сом ахча кхоадергда.

Кердача тепловозий бІарччача ордена корта хургба «Украина-2». ДІахо йодача хана цар лерда тІа хьаергья кхы а низ болашагІа йола грузовой пассажирски машинаш. ХІанз дІадолалаьд цхьан грузовой пассажирски службашта цхьан секце 4—6 эзар а шин секце 8—12 эзар а говра низ болча тепловозий конструкци оттаяра балхаш. Мелла доккха дале а советски машинныкъа транспорто дІадеха гІулакхаш кхоачешде низ кхоачаргба кердача машиний.

Николай НЕСВИТЕНКО. АПН корреспондент.

ФУТБОЛ

Счет йоккхагІа хила йиш яр

ДІадахача шоатта дийнахьа Грознерча Орджоникидзе цІерахча стадионе футболах лайзар Новороссийски «Цементи» «Тереки» яха командаш. СССР кубок яккхара тІехьарча яхьа вай футболисташ финале ловзаргболаш бале а, бакъда, календарни ловзарашка ши очок мара яьккхац цар! Шийл гІулакхаш тоадара «Цемент» яха команда эшае езаш яр «Терек». Цудухьа ловзар дІадолалушше а хьаьший наІарашта атакаш е болалу вай футболисташ. 13 минуте бурган чутоха йиш йолаш вар Бордовских. Цу тайпара кхераме моттигаш кІезига хиланзар «Цемента» наІарашта юхе.

17 минуте грозненски футболистий наІарашта атака ю хьаьнаша. Яровенко чутеха бурган хьалаца магаьзар «Терека» вратаря Козлова. Счет 1:0 а йолаш «Цемент» котйолаш чаккхъяьлар хьалхара тайм.

ШоллагІча тайме дикагІа ловз грозненски футболисташ. ПхийттлагІча минуте Солнцева меттел ловза араваьнначa Жеребицке чутехар хьалхара гол. Счет 1:1 хилар. ВорхІ минут ихы яьлча шоллагІа гол чутехар спорта мастера Данилова. Счет 2:1 а йолаш лоархІаме котало яьккхар вай футболисташа.

М. МУСИЕВ.

КЪОНАБАРИЙ ЦІЕЙ

16—17 мае город Грозне республикерча пионерий цІей хилар. Из хетадаьдар В. И. Ленина цІерахча Ерригсоюзни пионерски организаце 42 шу дузача денна. «Хьаь отряд я дикагІа» яха республикански пионерий слет хьайийлар С. М. Кирова цІерахча парке 16-ча мае. Цига белгалбаьхар дика дешараш а къахьегараш а.

ЧІоагІа сакъердаме хилар «Музыкальни бІаьсти» яха цІей доладелча. Республика массайолча школай художественни самодеятельноста коллективаша керда концертни программа енаяр слета. Къаьстта сакъердаме а дика къахьийгалга хьагойташ а яр цхьайолча коллективай выступленеш. Царна юкъе яр Сунжа, МагІалбика, Наурски юкъерча школай художественни самодеятельноста коллективаш.

...17 май. Іуйрийна 10 сахьат даьнна ха. В. И. Ленина цІерахча майдане пионерий дена хетаь парад хьаелла сий кхаьчад город Грознерча № 21 йолча юкъерча школага. ЦІеча галстукашца, хозача знамашца кийчъенна йоагІа пионерий колонна. Царна тІехьа йоагІа города кхыйолча школай пионерий дружинаш.

Парад йистеяьлча В. И. Ленина цІерахча майдане дІайолалу пионера-турпала Дубинин Володяй приз яккхара эстафета. Юртарча школашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар Ассински юкъерча школа пионерий дружина, 3 километр 600 метр 9 минутах 49 секундах байдар уж. хІаьта городерча юкъерча школашта юкъе сийлен приз а хьалхара моттиг а яьккхар Грознерча № 5 йолча юкъерча школа пионерий дружино. Иштта шоллагІа моттигаш яьхер №№ 46, 20 йолча юкъерча школай пионерий дружинаша.

Цул тІехьагІа «Музыкальни бІаьсти» яхача республика слете дакъа лаьцача отрядашта совгІаташ тийлар. «Музыкальни бІаьсте» хьалхара моттигаш яьхар Сунженски районa школай пионерий художественни самодеятельносте дакъа лаьцараша, хІаьта шоллагІен кхоалагІен моттигаш елар город МагІалбика, Шелковской, Грозненски районий школай художественни самодеятельноста коллективашта.

Бийса яхалца дездир шоай цІей республика пионераша. Шоай иразе къонах санна иркзе да цар вахар а!

Сурта тІа: (аьрдехьа) пионерий парадера знаменосций колонна, (аьттехьа) Наьсарен-Вокзалерча школа - интерната дешархо Кодзоев шоай интернатах йола стихаш ешаш ва.

И. Кобиашвили сурт.

Из дукха еза дешархошта

...Шорттига локха Бетховена мелоди хьахоз. Бувцаш ба немций мотт. Фуд ер? Немций мотт Іомабеча урока тІа Германе культура Іомаеш ба дешархой. ТІаккха урок дІахьочa хана музыка локхаш кезаийй шоана? Из гІулакх касткаста нийслу Грознерча № 15 йолча лоаман йиІигий школа-интерната пхьайттлагІча класе. Укхаза класса воспитательница а немций мотт хьехаш а я Надежда Георгиевна Габисиани. ЧІоагІа еза я шоай хьехархо пхьайттлагІча класерча йиІигий. Из гуш да царна хоьча немций меттах, цар шоай хьехархочунца болча безамах.

Надежда Георгиевна аьлча из ха яха сиг я моттаргда. Из иштта дац. 1959-ча шера Нохч-ГІалгІай пачхахьалкхен пединституте кхыча мехкий метта факультет а яьккха хІаьтта хьайийлача школа - интернате немций мотт хьеха ера къона гуржий йоІ.

— Фариза Вагаповна, — аьлар цо школа-интерната директорга нов. Даудовайга, — могаргдий - хьогІ сона урокаш тела а йиІигий воспитательница хила а, ховргдий-хьогІ сона царна боагІІача бесса хьехам бала? Цхьабакъда, болх дІаболабенна хьалхера ах шу йистедалалехьа гучадаьлар Надежда Георгиевна шийй болх безаш хьехархо хилар. Дешар дІадоладеннача хьалхарча деношка хало дар хьеха, йиІигаш йовза, цар уйлаш ха.

...Цкъа урок йистейоаллаш йиІигаша хаьттар Надежда Георгиевнайга: фуд хьа эггара дукхагІа дезаш? Дукха уйла я па еш, — шо да, — аьлар цо. Шоайла бІара а хьежа бела а бенна тІоараш техар йиІигаша.

Урокаш йолча хана меттел миччa хана а ше муиъа хилча йиІигаш йолча йодар Надежда Георгиевна. Ди тІехьа совбоалар хьехархочоаи дешархоштеи юкъера безам. Кино а театре а цхьана ухар, касткаста йиІигаша дехарах музыках, искусствах лаьия дувцар Надежда Георгиевнас.

Иштта дІадаьлар кхо шу. ХьатІаэттар немций меттала урокаш хьехара эргалонаш е еза ха. Бакъахьа мишта хург, дар-хьогІ, немций меттала хьехача хана дешархоша цхьаша дешаш ца а Іомадеш, вахарца бувзам болаш бІарчча предложенеш Іомайича, яхаш уйлаш йора хьехархочо. Из дош дувца Грознерча № 17 йолча юкъерча школе немций мотт хьехара маяк волча нов. Попова еча йийлача уроке яхар нов. Габисиани. Дукхачох кхийтар къона хьехархо. ХІанзм дика ховра цуна ше мишта хьеха деза, ше сен шек ювлаш хиннай.

Надежда Георгиевнайца цхьана школа а институт а яьккха я школа-интернате немций мотт хьехаш йола Зинченко Алла Андреевна. Алласи Надеждаси лаьрхІар нов. Попова дІадоладаьр хьаллаца, дешархой кхетам кІоаргагІа хургболаш немций меттала дукхагІа къамаьл а деш урокаш дІаяхьа. Соахкарча, 1962—1963-ча дешара шера иштта хьехаш чакхийлар урокаш. ЧІоагІа хала дар хьалхагІа. ЙиІигашта карагІдалацар дукха дешаш Іомаде. ТІаккха Надежда Георгиевнас лаьр. хІар гойтара агитаци, музыка балха юкъейоалае. Цох боккха пайда баьлар, — дешархошта дикагІа дагадоагІар шоаш селхан Іомадаьр фуд. Иштта болх дІболабаь ах шу а далалехьа шоаш Іомадаьр паргІатта хьадувцар йиІигаша.

Дукха ха йоаццаш школа-интернате немций меттала йийла урок я аьнна хеза цигаера хІана ненсе йола къаьна хьехархо Татьяна Александровна Булаткина. Урок луш яр Габисиани,—Германе гуракъа мишта хул дувцар дешархоша, доска тІа хьалтеха доаллача «Гуйре» яхача картинах дувцар. Урок йистеяьлча чІоагІа раьза хиина, тІадъяхар, шийй веза сиг санна Надежда Георгиевна мархІа элла — дика, тІехдика я урок, аьлар нов. Булаткинас. Аз хьийхача ткъаь итт шера иштта дика урок луш моттиг нийсъеннац сона, аьлар цо. ЦхьайттлагІча класерча йиІигаша паргІатта немций мотт а бувцаш къамаьл дора.

Соахка ноябрь бетта хиннача хьехархой совещане города пхьайолча школаша лаьрхІар коммунистически къахьегама сий дола цІи яккхера къовсам дІаболабе. Из цІи яккха яхье яьлар № 15 йола школа-интернат а. Цхьабакъда, цул а хьалхагІа хиннача республика хьехархой совещане Надежда Георгиевна Габисиане дехкар тІайийцар коммунистически къахьегама ударник яха цІи яккха.

Школа - интерната цхьайттлагІча классо лаьрхІар из сий дола цІи яккхара шоай воспитательницана новкъостал де. ХІанз 22 йоІах цхьаккха яц во отметка йолаш, кІезига ба юкъера дешараш а. Шийха лаьца кІезига дувц хьехархочо, цхьабакъда, нагахьа санна оаш, — дувцал хьай дешархоех оале дукхача сахьаташка уж бувцаргба цо. ЧІоагІа раьза хиина йоах цо тІехдика дешача Магомадова Тамарий, йижарий БазоркингІар, Майсигова Любай, Тумгоева Соняй, кхычар цІераш. Шийн болх безаш я Надежда Георгиевна.

Дика хьехарал совгІа, Надежда Георгиевна шийй кхетам лакхбеш я я — Нохч-ГІалгІай пачхахьалкхен пединституте вІашагІтехача доазол дехьарча меттай кружоке дешаш я.

Тешшаме да коллективо, хьехархоша сий деча, дика лоьолча Надежда Георгиевна Габисиане бераша боагІІаш бола хьехам тела, ше беча беркатерча балха тІехь сий дола коммунистически къахьегама ударника цІи йоаккхаргхилар.

Р. МУЦОЛЬГОВА.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Французски коммунистически парте съезде

ПАРИЖ, 15 май: ТАСС-а корреспонденташа В. Сысоевас, Ю. Лопатина йоах:

Луи Арагона председателал а деш Французски компарте XVII-ча съезда Іуйрийнарча заседане тахан дІахо йийцар Вальдек Роше доклад. Съездал хьалха хиннача дискуссе, аьлар департамента ФКП федераце викало Изер Поль Роша, коммунисташа йийцар дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама проблемаш. Цар ФКП кулгалхой политика йиаза хьал а ловц, китайски кулгалхоша лаьца барт эгІабара никъ харц а бу. Кхетадеш ма дий, китайски кулгалхоша лаьцача позице коммунистически боламе цІенхаштта хьал оттаделга. Цхьабакъда цхьаккха а шек вацар коммунистически боламе цхьоагІо чІоагІа латтаргхиларах.

Кхыча партийни федерацей викалаша а иштта иртика йир китайски кулгалхоша лаьцача авантюристически курса.

Иштта йийцар хІанзарча режима дукхьал коммуниcташа лоаттабеча къовсама, деррига демократически низаш кхотадалара проблемаш, къаьстта социалистаща цхьоагІо йолаш гІулакхаш леладара дешаш.

Іуйрийнарча заседане къамаьл дир КПСС делегаце керте латтача КПСС ЦК Президиума члени секретари волча М. А. Суслова. Цун къамаьлага чІоагІа ла а дийгІар, тІоараш детташ юкъагІа а даьхар.

Тхо чІоагІа тІаддаха да аьлар М. А. Суслова, шуга гІолла Франце беррига коммунисташка а къахьегамхошка а, хІаьта иштта укхаза болча вежарашка йолча партеша бахкийтарашка а Центральни Комитетагара, юкъарча дага латтарашта тІехьа цхьана лоаттабеча къовсаме шуи болча беррига новкъосташкара — Советски Союза коммунисташкара дег чура моаршал дален оаш толамаш дахар ловш шоана эггара дикагІа бола ловца баккхен йиш йолаш.

М. А. Суслова белгалдоаких Французски коммунистически парте 1961 шера XVI съезд хинначул тІехьагІа хьаена ха социализма мехкаш, дунен халкъашта юкъерча болхлойи коммунистически болам чІоагІлуши дІахьалхашка бодаши, халкъий къамаш мукъадехара къовсаме керда коталонаш йоахаш, машарен демократен низаша деррига дунен тІа дІахо толамаш доахаш хьаена хилар.

М. А. Суслова дІахо дувц французски коммунистически парте шийй балха тІехь даьхача доккхийча толамех, мехка чухь а дунен халкъашта юкъе а цун сий лакхдаларах, белгалбоакх Францен Советски Союзан юкъера гІулакхаш чІоагІдалара тІехьа цо кІаьд ца луш лоаттабу къовсам Европерча машара гІулакха боккха лоархІам болаш хилар.

Советски Союза Коммунистически парте политика ювцаш М. А. Суслова аьлар, КПСС шийй балха тІехь керттера лерхІ халкъа вахара хьал тоадара тІехьа, машаре дахара принципий ларда тІа деррига дунен тІа машар хилара тІехьа лоаттабу къовсам, къамаш мукъадахара къовсам мага хьаллацар. Цо белгалдаьккхар машара тІехьа къовсам лоаттабеш КПСС-и Советски правительствои дунен тІа империализм йолча хана тІема кхерам болга диц ца деш хилар а агрессиви империалистически гІозараша леладеча тийшача балхашка фийла уж хьожаш хилар а. Цхьабакъда, аьлар М. А. Суслова, 25 е 50 шу хьалха хинначоа юхе дунен тІа хІанз йола низий соотношени овлангара хувцаеннай. Машара тІехьа лоаттабеча къовсаме, ерригача а марксистски-ленински партеша а санна, КПСС йоах кІанзарча хьалашка тІом хиланза баргбоацаш кІамадац.

М. А. Суслова аьлар, Советски Союза Коммунистически парти хьалла дукъала я ревизионизмана, догматизмана, аьрдехьарча оппортунизмана, малкобуржуазни авантюризмана, национализмана, цо гучаьяккхар КПК кулгалхой антиленински платформеи барт эгІабеш цар леладу гІулакхи. Тхо тешаш да, аьнна белгалдаьккхар цо дунен халкъашта юкъерча коммунистически боламо хана этта халонаш дІайоахаргхиларах шийй мутІараш цо Маркса, Энгельса, Ленина байракха кІал кхы а чІоагІагІа кхотадергхиларах, болхлой класса сийлахь-доккхача гІулакха, машаран халкъий кхерамзлени гІулакха тІехьа, коммунизм котъяккхара тІехьа лоаттабеча къовсаме керда толамаш доахаргхиларах.

Ше къамаьл даь воалаш М. А. Суслова Іодийшар Французски коммунистически парте съездага КПСС ЦК дахьийта моаршал.

Ураэтта тІоараш а детташ съезда делегаташа ладийгІар советски коммунисташа дайтача моаршала тІеххьарча дешашка.

Цул тІехьагІа М. А. Суслова дІаелар съезда президиумага ЦІе байракх. Цо аьлар, КПСС ЦК тІадиллад сона Французски коммунистически парте съездага е ЦІе байракх — советски коммунистий совгІат дІале аьнна. Вай шин партена юкъерча доттагІлени цхьоагІони символ хийла из, деррига дунен тІа коммунизм котъялара символ хийла из.

Байракх дІаэцаш ФКП генеральни секретара Морис Тореза аьлар: 40 шу хьалха оаха елар дунен тІа эггара хьалхарча социализма мехкага Коммуна тІехьара а сий дола а байракх. КПСС доккха сий ду тха тахан е байракх хьалуш. Оаха хьаэц ер — новкъоста Суслова аьнначa тайпара — вай цхьоагІони вай доттагІлени символ а лерхІаш. Оаха хьаэц ер вай коталонга дугача байракха хьалха йоагІар а кеташ.

Зале чІоагІа тІоараш тох. Делегаташа «Интернационал» доакх. (ТАСС).

Доазол дехьара

СИЙ ДОЛА ПХИ ШУ

ГАВАНА, 17 май. (ТАСС). ДоггІоздаларца белгалдаьккхар кубински халкъо къаман доккха цІей — аграрни реформа дІакхайкаь пхи шу дизар. Халкъа именешкеи юртбоахама кооперативашкеи хулча торжественни собранешка еш итогаш я дІадахача шерашка даьча балхашта, керда планаш белгалъю, даккагІа цола дехкараш тІаийду.

Гавана яхача провинце хоастамерча пхе шера сийна шекара эрз чуэцара цІей деэдир. ДІадахача шера социалистически яхье котало яьккхараштa — Матансас яхача провинцерча «Эрманос Матэу» яхачеи Орьенте яхача провинцерча «Хосе Эстевес» яхачеи юртбоахама объединенешта дІаеннай премеш — тракторaш.

Кубай революционни правительства чаккхъяьккха аграрни реформа маяк а хиина дІаэттай ерригача Латински Американерча ахархошта. Хозахетдаь яц из сел гоама цу континента вокх мехкашкара шоашта пайдаш тІаэула моттигаш шоай карара ялар кхераш болча американски монополешта керте латтарашта а.

ХІанз а тІехьа ца социйташ империалистишеи контрреволюционерашеи Кубайна дукхьала леласча провокацешта жоп луш ахархоша йоах, шоай даьхе лораe могаргда шоашта. «Бе лаьца нух а долаш, кач тесса топ а йолаш шоаза совдоахаргда оаха низаш юртбоахама продукташ йоахача», — иштта да укх деношка кубински ахархой лозунг.

КЪУЛБЕХЬЕН ВЬЕТНАМЕ ЛАТТАЧА ТІЕМАГА РУЗКЪА ДОДА

ВАШИНГТОН, 16 май. (ТАСС). Селхан конгрессе шинна а парте лидерашка США президента Джонсона дІаккхайкадир, Къулбехьен Вьетнама деш дола тІемен экономическиш «новкъостал» чакхдаккхар дукъа кхы тІа а ахча хьожадара тІехьа голосовани яр дехаш хабар дахьийтад ше конгрессага, аьнна. Американски информационни агентствaша деча хоамех, Джонсона сенатеи викалий палатеи шинна а парте лидерашка из дІаккхайкадаьд уж тІахииячa а Къулбехьен Вьетнаме вахе цІаьенача оборона министра Макнамара яьча доклада ладувгІаш хиннача а къаман Кхерамзлен Совета заседани йолча хана.

Укх гаргтарча денош Джонсона конгрессага къаьстта требовани йохьийтаргья аьнна хеташ да кхы тІа ахча хьахецара хьакъехьа.

ЛадувгІа

РАДИО: 6.30 — юрта боахама болхлошта передача (эрсий меттала); 6.45 — ашараш. 7.10 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор; 8.15 — «Сердало» газета оагІонаш тІара; 8.25 — «Къона тІехье» яха передача (эрсий меттала); 16.05 — «Музыкальни календарь» яха передача; 16.30 — керда хоамаш (гІалгІай меттала); 16.45 — «Къонал» яха передача (гІалгІай меттала); 17.00 — «Къилбаседа Кавказа экономически вахар» яха радиогазета; 17.30 — керда хоамаш (эрсий меттала); 17.45 — «Коммунизм хьалъеча хьалашка партийни кулгаллара принципаш» яха беседа (нохчий меттала) 18.20 — керда хоамаш (нохчий меттала); 18.35 — нохч-гІалгІай ашараш.

УКВ: 9.00 — «ДІаэца тха позывнойш» яха передача; 9.15 — «Тамаше вІашагІкхетар» яха радиопостановка; 10.25 — «Сийлахьча партена дег тІара баркал хилда» яха пионерски концерт. 10.45 — «Артековски вальс» яха йиш Іомаяр; 11.00 — «Испански музыкантах дола дувцар» яха передача (Альбенис) 11.45 — «Дивза дийъ лаьлча» яха дувцар. 19.00 — «Ильича берий бераша» яха пионерашта йола передача.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 12.00 — Советски Пионере ди. 12.20 — «Ревизор» яха художественни фильм; 18.20 — Передачай программа; 18.25 — Телевизионни кердадараш (нохчий меттала); 18.40 — «Дехкараш кхоачашдергда» яха беседа (гІалгІай меттала); 19.00— «Нус Напсат» яха дувцар — Веджиева дувцарий сборника тІара яь передача (гІалгІай меттала); 19.20 — киножурнал; 19.30 — английски метта урок; 20.00 — Опереттай сайре.

Город Грозне. Переписная яхача улицагІа, № 120 йолча цІагІа яхача гражданка Жирная Галина Ивановнас ше городе Одессе службе волча гражданасгра Жирный Александр Григорьевичагара хьаьларах дола дош суде деннах.

Дош дувцаргда город Грозне Ленински района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦІеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора зам.—2-07-01; бехктохкама секретара—2-45-48; партийни вахарен, промышленностан, юртбоахамен, письмойи отделий—2-25-72.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Проспект Революции.

СФ05117. Заказ № 2964.